

MONITOR PREVENTIE MET GEZAG LEEUWARDEN OOST

PLAN- EN PROCES-EVALUATIE
(APRIL 2024 - OKTOBER 2024)

**BREUER &
INTRAVAL**
PARTOER

INHOUD

Managementsamenvatting		I
Achtergrond en aanpak		4
Onderzoeksactiviteiten		5
Opbrengsten planevaluatie		6
<i>Intensivering inzet</i>		8
<i>MultiTeam</i>		10
<i>Nieuwe activiteiten</i>		11
Eerste resultaten procesevaluatie		
(april 2024 - oktober 2024)		
Interventie 1	<i>Extra fte voor jongeren- en sociaal werk</i>	13
Interventie 2	<i>Extra fte straatcoaches, extra fte JVZ OOV</i>	15
Interventie 3	<i>Extra fte Jeugd Expert Team</i>	17
Interventie 4	<i>Geprioriteerde inzet politie voor PmG LO</i>	18
Interventie 5	<i>Cambuur Dreamschool, Who's the Hero en Cambuur Inside</i>	19
Interventie 6	<i>Extra fte voor reclasseringsmedewerkers</i>	21
Interventie 7	<i>MultiTeam</i>	23
Interventie 8	<i>Halt op school en Halt in de wijk</i>	25
Interventie 9	<i>Buurtbazen</i>	27
Interventie 10	<i>Wijkagent LO jeugd en digitaal</i>	29
Interventie 11	<i>KansRijk en Jeugdreclassering plus (JR+)</i>	30
Interventie 12	<i>Supersnelrecht, strafbeschikking en driehoek in de wijk</i>	32
Conclusies		34
Colofon		36

Aanpak en methode

In 2023 is er een planevaluatie uitgevoerd om de doelen en interventies van het programma PmG LO te beoordelen. Een planevaluatie richt zich op het in kaart brengen van hoe een programma of interventie is ontworpen en welke veronderstellingen daaraan ten grondslag liggen. Hiervoor hebben we een documentstudie verricht en interviews gehouden met zowel de ontwerpers als de uitvoerders van de programma's en interventies.

De planevaluatie liet zien dat PmG LO grofweg uit drie groepen interventies bestaat:

- **Intensivering van bestaande werkzaamheden:** versterking van bestaande activiteiten (meer fte's);
- **Opzetten van nieuwe activiteiten:** initiëren van nieuwe projecten door bestaande of nieuwe partijen;
- **MultiTeam:** casusbespreking binnen een multidisciplinair team.

In 2024 is een eerste ronde van de procesevaluatie uitgevoerd. De procesevaluatie richt zich op het in kaart brengen van hoe het programma in de praktijk wordt uitgevoerd, zoals beschreven tijdens de planevaluatie. Dit onderzoek heeft een lerend karakter, wat betekent dat we de uitvoering van het programma volgen gedurende de gehele looptijd en tussentijds feedback geven aan de uitvoerders zodat het programma verbeterd kan worden. Hiervoor hebben we opnieuw interviews gehouden met de uitvoerders van de interventies en drie keer geobserveerd bij MultiTeam-overleggen.

In dit rapport beschrijven we de interventies van alle bij PmG LO en het MultiTeam betrokken partners, waarbij zowel de ervaren opbrengsten als knelpunten per interventie aan bod komen. Ook worden tussentijdse conclusies en aandachtspunten voor de toekomst gepresenteerd, gebaseerd op de observaties en analyses van de onderzoekers.

Interpretatie en toekomstperspectief

Het is nog te vroeg om definitieve uitspraken te doen over de effectiviteit van PmG LO en in hoeverre het lukt om jongeren uit de criminaliteit te halen of te voorkomen dat ze tot dergelijk gedrag overgaan. Het programma heeft een preventief karakter en de impact ervan zal mogelijk pas over jaren duidelijk worden. Echter, we horen al wel positieve signalen vanuit individuele interventies. Het onderzoek heeft tot dusver enkele waardevolle inzichten opgeleverd voor de verbetering van PmG LO en de interventies.

We merken wel op dat de resultaten in dit rapport zijn gebaseerd op ervaringen van betrokkenen. Door aan het onderzoek meer objectieve meetmethoden toe te voegen, kunnen we in het volgende rapport hopelijk objectievere uitspraken doen over de daadwerkelijke impact van de interventies. Het is daarbij van belang om het lerende karakter van deze monitor door middel van plan- en procesevaluatie aan te stippen. Het doel van ons onderzoek is niet om het programma te beoordelen, maar om steeds handvatten aan te bieden waarmee het programma verder kan worden ontwikkeld.

Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

Bewaak de balans tussen inzet en integrale afstemming

Het balanceren van enerzijds tijd en inzet en anderzijds de integrale afstemming is een van de grootste uitdagingen voor PmG LO in de komende periode. Hoewel beide hetzelfde doel dienen, concurreren ze ook met elkaar. De extra tijd voor ondersteuning die PmG LO mogelijk maakt, zorgt voor meer aandacht voor jongeren en lijkt te resulteren in diepgaandere gesprekken, meer passende hulp, betere vertrouwensrelaties en kortere wachtlijsten. Tegelijkertijd is er door de betrokkenheid van meer organisaties ook meer integrale afstemming nodig om de kwaliteit van de hulpverlening te verbeteren en om zaken buiten de directe inzet op de jongere aan te pakken. Dit wordt in de toekomst nog belangrijker, omdat de partijen binnen PmG LO de wens hebben uitgesproken om meer naar het systeem rondom de jongere te kijken. Als ook de invloed van negatieve derden wordt meegenomen, dan wordt de integrale afstemming waarschijnlijk nog crucialer.

Bewaak de balans tussen de reguliere en PmG LO caseload

Daarnaast horen we dat de caseload toeneemt omdat er vanuit het MultiTeam nieuwe casussen worden aangedragen. Over de hele breedte van PmG LO geldt dat er vaak al druk zit op de reguliere caseload, zou de caseload in de toekomst mogelijk in het gedrang kunnen komen. Door de toenemende casuïstiek vanuit PmG LO naderen de organisaties nu de grenzen van de beschikbare fte. Het behouden van een goede balans is cruciaal en vereist een nauwgezette bewaking van de beschikbare tijd en middelen om de positieve effecten van het programma te waarborgen. Het zou waarschijnlijk helpen als explicieter wordt beschreven welke inzet van elke interventie nodig en realistisch is voor PmG LO. Met andere woorden: welk percentage van de caseload kan en moet er voor PmG LO beschikbaar zijn gezien de financiële middelen die de organisatie daarvoor heeft gekregen? Zo wordt de inzet voor PmG LO toetsbaar - ook voor de andere betrokken organisaties - en kan er worden bijgestuurd als het percentage afwijkt van het beoogde.

Blijf het MultiTeam evalueren en verbeteren

Het MultiTeam is de hoeksteen van de PmG LO-aanpak en de sleutel tot succes. De persoonlijke relaties en samenwerking tussen betrokken partijen zijn verbeterd, en de betrokkenen zijn positief over de korte communicatielijnen en collegiaal advies. Dit zou moeten leiden tot snellere en effectievere interventies, *om uiteindelijk de jongere eerder en beter te ondersteunen*. Voor de toekomst is het belangrijk dat deze overlegstructuur regelmatig wordt geëvalueerd en verbeterd. Het implementeren van een privacyconvenant wordt aanbevolen om de informatie-uitwisseling te verbeteren. Mogelijk kan een digitaal platform worden opgezet waarbinnen de partijen informatie met elkaar kunnen delen. Er zal wel juridisch uitgezocht moeten worden of dit tot de mogelijkheden behoort.

Versterk de samenwerking met scholen

De samenwerking met scholen kan beter benut worden, gezien hun cruciale rol in het signaleren van problematiek bij jongeren. Momenteel zijn scholen bijvoorbeeld niet aangesloten bij het MultiTeam en zetten zij zelf interventies in die de hulpverlening vanuit de PmG LO-partners soms doorkruisen en daardoor minder effectief kunnen zijn. We vermoeden dat intensiever contact tussen hulpverleners en scholen de ondersteuning van jongeren in het algemeen zou kunnen verbeteren.

Om het programma goed te kunnen volgen, is een startpunt nodig. Daarom hebben we een planevaluatie uitgevoerd. Een planevaluatie brengt in kaart hoe een interventie zou moeten werken. Op basis van gesprekken met de ontwerpers en uitvoerders van het programma hebben we de doelen en aannames van het programma en de interventies beschreven.

De planevaluatie laat zien welke veronderstelling aan de interventie ten grondslag liggen en hoe deze volgens het ontwerp zou moeten werken. De procesevaluatie laat zien hoe de interventie in de praktijk wordt uitgevoerd.

Onze procesevaluatie heeft – net als PmG LO – een lerend karakter. Dit betekent dat we tijdens het proces regelmatig evalueren en de bevindingen gebruiken om het programma continu te verbeteren. We kijken niet alleen naar de eindresultaten, maar ook naar wat er tijdens het proces gebeurt. Dit helpt ons beter te begrijpen wat wel en niet werkt, en maakt het programma effectiever en efficiënter.

Start PmG LO

**Uitvoeren
planevaluatie**

**Uitvoeren
(lerende) procesevaluatie**

**Rapportage stand van zaken
plan- en procesevaluatie**

2022

medio

2023

2024

2025

Monitor Preventie met Gezag Leeuwarden Oost

Het programma Preventie met Gezag Leeuwarden Oost (hierna: PmG LO) geeft de gemeente de mogelijkheid om de komende tien jaar te werken aan het voorkomen dat jongeren in Leeuwarden Oost in de criminaliteit belanden of daar verder in afglijden. Om dit zo goed mogelijk te doen heeft de gemeente, samen met betrokken partijen, een programmaplan opgesteld. Hierin zijn de interventies beschreven die de verschillende partijen binnen het programma gaan opzetten en uitvoeren.

PmG LO vloeit voort uit Preventie met Gezag; een programma vanuit de Rijksoverheid. Het Rijk verbindt hier, mede vanwege het lerende karakter van het programma, een monitoringsverplichting aan. Gemeente Leeuwarden laat deze monitor uitvoeren door de samenwerkende onderzoeksbureaus Breuer&Intraval en Partoer. Er verschijnen gaandeweg dit traject monitor-rapportages, waarvan dit de tweede is. We doen daarin verslag van de stand van zaken en voorzien de gemeente van informatie waarmee zij de aanpak kan door ontwikkelen.

Aanpak

Het startpunt van de monitor was een planevaluatie die is uitgevoerd in 2023. Oorspronkelijk was het plan om op vooraf bepaalde meetmomenten enkele onderzoeksactiviteiten te verrichten en de ontwikkelingen te vergelijken. Echter, omdat de aanpak in Leeuwarden in constante ontwikkeling is, is in overleg met de opdrachtgever besloten het onderzoek het karakter van een lerende evaluatie te geven. Dit betekent dat de onderzoekers niet werken met een vast meetmoment van één à twee maanden, maar dat het project doorlopend wordt gemonitord.

Dit rapport omvat de monitoring van het project in de periode van april tot en met oktober 2024. De onderzoeksactiviteiten omvatten het afnemen van interviews bij partijen die interventies uitvoeren binnen PmG LO en met de deelnemende jongeren, het observeren van de interventies en het bijwonen van enkele MultiTeam-overleggen. In de rapportages die over het kalenderjaar 2025 zullen verschijnen, proberen we daar ook informatie uit gesprekken met jongeren aan toe te voegen en gegevens uit elektronische databronnen, zoals gemeentelijke administratiesystemen.

Interviews plan- en procesevaluatie

Voor de planevaluatie is in 2023 met de projectgroep en de uitvoerders van de interventies binnen het programma PmG LO gesproken. Tijdens de eerste interviewronde (begin 2023) is met de betrokken partijen gesproken over de doelstellingen, en hoe deze bereikt gaan worden, van het programma PmG LO als geheel en de afzonderlijke interventies waar de partijen bij betrokken zijn. Op basis van deze interviews hebben de onderzoekers de doelstellingen vertaald naar veronderstellingen. Deze veronderstellingen beschrijven op welke wijze de interventie (naar verwachting) gaat bijdragen aan het bereiken van het doel. De uitkomsten hiervan zijn vervolgens schematisch uitgewerkt in een aantal figuren (deze worden verderop in deze notitie beschreven). We benadrukken dat het gaat om een weergave van de interpretatie van de onderzoekers ten bate van het onderzoek. Het betreft geen weergave van de doelstellingen van de organisaties zelf.

In de tweede interviewronde (eind 2023) zijn de uitgewerkte figuren ter verificatie voorgelegd aan de eerder geïnterviewde partijen. Tijdens deze gesprekken hebben de partijen feedback kunnen geven op de inhoud van de figuren. Hier zijn een aantal aanpassingen uit gevolgd. Ten slotte zijn de aangepaste figuren nog eenmaal via de mail naar de partijen verstuurd. Dit keer ter informatie en met de opmerking dat partijen het aan kunnen geven wanneer er feitelijke onjuistheden in de figuren zitten.

Vervolgens zijn, met de planevaluatie in de hand, in de periode van april tot en met oktober 2024 opnieuw interviews met dezelfde stakeholders gehouden. In deze interviews ging het om de eerste ervaringen met het uitvoeren van de interventie tot nu toe.

Er is gesproken met de onderstaande organisaties:

1. **Gemeente Leeuwarden (Openbare Orde & Veiligheid (OOV), jurist, jeugdexpertteam, handhaving & straatcoaches en projectleider PmG LO);**
2. **Reclassering Nederland (3RO);**
3. **Stichting HALT;**
4. **Politie;**
5. **Regiecentrum bescherming & veiligheid (afdeling jeugdreclassering, inclusief KansRIJK);**
6. **Openbaar Ministerie (OM);**
7. **Amaryllis (jongerenwerk en sociaal werk);**
8. **Buurtbazen;**
9. **Stichting Cambuur Verbindt.**

Observaties MultiTeam procesevaluatie

In het kader van de procesevaluatie is in 2024 ook drie keer geobserveerd bij de structurele overleggen van het MultiTeam¹. Tijdens deze observaties werd gelet op de wijze waarop het overleg plaatsvond. De inhoud van de casuïstiek was alleen van belang als deze inzicht gaf in de samenwerking tussen partijen of in hun pogingen om tot nieuwe oplossingen te komen. We constateren dat de besproken problematiek ons een beeld heeft gegeven van de uitdagingen waarmee jongeren te maken hebben en wanneer zij in aanmerking kwamen voor deelname aan de interventies. Omwille van privacy werden de achternamen van jongeren niet genoemd door de uitvoerders zolang de onderzoekers aanwezig waren. Alle onderzoekers hebben een geheimhoudingsverklaring ondertekend. In de verslagen van de onderzoekers zijn geen namen genoteerd. De verslagen van de onderzoekers zijn ter controle ingezien door de voorzitter van het overleg.

Het vervolg van de (lerende) procesevaluatie

De interviews met de verschillende organisaties zullen worden herhaald in 2025 en 2026. Ook zullen we gedurende de looptijd van het onderzoek maandelijks proberen aan te sluiten bij het MultiTeam of aanverwante overleggen. Aanvullend gaan we ook cijfermatige gegevens verzamelen en met jongeren in gesprek over hun ervaringen met de verschillende interventies.

¹ Het MultiTeam verwijst naar het team waarin de partijen samen werken aan casuïstiek. Door de uitvoerders wordt dit team en de bijeenkomsten ervan ook wel de *MultiTafel* genoemd. In het kader van de consistentie is ervoor gekozen om in deze rapportage de term *MultiTeam* aan te houden.

DOELSTELLINGEN PMG LO ALS GEHEEL

In het plan van aanpak PmG LO zijn drie hoofddoelen beschreven voor het programma als geheel. In de interviews met de opstellers zijn deze doelstellingen nogmaals bevestigd:

1. Voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden;
2. Voorkomen dat jongeren die al met criminaliteit in aanraking zijn gekomen, verder afglijden;
3. Zorgen dat jongeren die in de criminaliteit hebben gezeten op een goede manier kunnen re-integreren.

INTERVENTIES PMG LO

Om de doelstellingen van het programma als geheel te behalen heeft de projectgroep van PmG LO verschillende interventies opgesteld. Deze interventies zijn door middel van de eerste interviewronde in beeld gebracht. Op basis van de analyse van deze interviews zijn de interventies ingedeeld in drie verschillende categorieën. Deze vloeien voort uit de beschreven hoofddoelen van het programma:

1. Interventies die zich richten op **preventie** (zowel in het onderwijs, op straat en thuis) om jeugdcriminaliteit te voorkomen;
2. Interventies die zich richten op **repressie** om jeugdcriminaliteit terug te dringen;
3. Interventies die zich richten op **herstel** om een goede re-integratie te bevorderen en recidive te voorkomen.

Binnen de interventies worden verschillende acties uitgevoerd om de doelstellingen te behalen. Op basis van de analyse van de interviews zijn hier vervolgens ook weer drie categorieën in te onderscheiden:

1. **Intensivering van de inzet**, bijvoorbeeld door uitbreiding van het aantal fte;
2. Het verrichten van **nieuwe activiteiten**;
3. Deelname aan het **MultiTeam**.

Figuur planevaluatie

Figuur 1 Schematische weergave organisaties en interventies

intensivering
inzet

PREVENTIE			REPRESSIE	
school	straat	thuis	stoppen	herstellen
Amaryllis jongerenwerk sociaal werk	Amaryllis jongerenwerk sociaal werk Gemeente straatcoaches handhaving Juridische Veiligheidszaken/ Openbare Orde & Veiligheid Cambuur Verbindt Cambuur Dreamschool Cambuur Inside Who's the Hero?! Politie geprioriteerde inzet politie voor PmG LO	Amaryllis sociaal werk Gemeente Juridische Veiligheidszaken/ Openbare Orde & Veiligheid	Amaryllis jongerenwerk Gemeente straatcoaches handhaving Politie blauw op straat	Amaryllis jongerenwerk sociaal werk Reclassering intensivering trajecten RvdK intensivering casusregie

MultiTeam

PREVENTIE			REPRESSIE		
Amaryllis jongerenwerk sociaal werk	Halt	Gemeente jeugdexpertteam straatcoaches en handhaving JVZ OOV	Zorg- & Veiligheidshuis Fryslân	RvdK	Regiecentrum/ jeugdreclassering Reclassering Politie OM

nieuwe
activiteiten

PREVENTIE			REPRESSIE	
school	straat	thuis	stoppen	herstellen
RIEC leerlijn RIEC* Halt Halt op school Buurtbazen Amaryllis inrichten jongerenwerk (vso) Monoliet Regiecentrum KansRIJK	Halt Halt in de wijk Regiecentrum KansRIJK Buurtbazen Amaryllis sociaal werk: trainingen ouders Politie wijkagent LO jeugd en digitaal	Amaryllis sociaal werk: trainingen ouders Regiecentrum KansRIJK	Regiecentrum Jeugdreclassering Plus Politie jeugd en social media	Regiecentrum Jeugdreclassering Plus Gemeente RIO OM supersnelrecht strafbeschikking driehoek in de wijk RvdK coördinatie taakstraffen

Voor het lezen

Overstijgende bijdrage RIEC: Het RIEC is niet opgenomen in het figuur op pagina 7. In onze evaluatie van programma Preventie met Gezag Leeuwarden Oost hebben we alle acties van de verschillende deelnemende organisaties grondig onderzocht. Dit omvat zowel de uitbreiding van bestaande activiteiten als de implementatie van nieuwe interventies. Het RIEC draagt op een overstijgende manier bij aan het programma door preventieve activiteiten te ontplooiën die niet eenvoudig te vertalen zijn naar concrete interventies. Daarom zijn deze activiteiten niet opgenomen in de figuren en beschrijvingen van de interventies. Het RIEC draagt bij aan het vergroten van bewustwording en weerbaarheid. Een voorbeeld hiervan is de Leerlijn Weerbare Jeugd, die zich richt op het vergroten van het bewustzijn onder volwassenen, zoals ouders, docenten en professionals, en jongeren met betrekking tot ondermijnende criminaliteit. Daarnaast richt het RIEC zich op het versterken van de informatiepositie, waaronder onderzoek naar criminele families, wat essentieel is voor het effectief voorkomen van georganiseerde criminaliteit. Ten slotte biedt het RIEC ook ondersteuning door middel van onderzoek, advies en praktische hulp.

JVZ en OVV: Vanuit de gemeentelijke afdelingen JVZ (Juridische- en Veiligheidszaken) en OOV (Openbare Orde en Veiligheid) wordt ook een bijdrage geleverd aan PmG LO. Er zijn nieuwe ondersteunende functies gecreëerd. Omdat onze initiële focus bij de planevaluatie lag op het niveau van interventies en niet op het niveau van functies, worden deze in dit rapport niet verder benoemd. De personen zijn wel gesproken, maar zij zijn bevraagd over het algemene functioneren van PmG en het MultiTeam. Voortschrijdend inzicht toont aan dat de bijdrage vanuit JVZ en OOV wel degelijk als randvoorwaardelijk voor het functioneren van de interventie kan worden gezien en dat zij ook als zodanig bevraagd zouden moeten worden. In het vervolg van het onderzoek zullen we dit doen en hen dus beschrijven net als de andere interventies.

RIO: De inzet van gemeentelijke RIO's (Re-integratie Officier) is later gestart dan de periode waarin het onderzoek is uitgevoerd. Deze nieuwe interventie wordt daarom wel genoemd in het overzicht op pagina 7, maar wordt niet beschreven in de rest van het rapport. Uiteraard zal deze interventie in latere rapportages wel worden beschreven.

Veronderstellingen interventies Preventie met Gezag Leeuwarden Oost

Zoals eerder in de planevaluatie beschreven, zijn uit de interviews veronderstellingen gedestilleerd voor de verschillende interventies: *Waarom wordt verwacht dat de ingezette interventie bij gaat dragen aan het bereiken van het doel van Preventie met Gezag Leeuwarden Oost?* Op de volgende pagina's worden de interventies naar categorie (intensivering van de inzet, deelname aan het MultiTeam en het inzetten van nieuwe acties) uiteengezet.

De betrokken organisaties, de doelstellingen en veronderstellingen worden genoemd en schematisch weergegeven.

1. INTENSIVERING INZET

Binnen het programma Preventie met Gezag Leeuwarden Oost zijn zeven organisaties die hun (reguliere) inzet gaan intensiveren met de middelen uit het programma. Door de financiering vanuit het programma kunnen zij extra fte inzetten voor de werkzaamheden die zij al verrichten en die bijdragen aan de doelstellingen van PmG LO. Ook kunnen ze bepaalde functies binnen de organisatie anders invullen, waardoor meer tijd beschikbaar komt voor inzet in Leeuwarden Oost.

Binnen de planevaluatie is in beeld gebracht wat de doelstellingen van deze organisaties zijn bij de intensivering van hun inzet. Daarnaast is een veronderstelling geformuleerd over wat deze intensivering van de inzet op moet leveren.

Figuur 2 Schematische weergave doelstellingen en veronderstellingen intensivering inzet

Meer
preventief

INTENSIVERING INZET			
Organisatie	Interventie	Doelstelling	Veronderstellingen
Amaryllis	2 Extra fte voor jongerenwerk 1 Extra fte voor sociaal werk	Minder jongeren in de criminaliteit en voorkomen dat jongeren afglijden of doorgroeien in de criminaliteit	Als jongerenwerkers en sociaal werkers meer tijd doorbrengen met de jongere (in diens hele structuur), dan signaleren zij sneller risicovol- en/of grensoverschrijdend gedrag van jongeren en kan eerder worden ingegrepen.
Gemeente	3 Extra fte voor straatcoaches 0,5 fte jurist en 1 fte OOV	Minder jongeren in de criminaliteit en voorkomen dat jongeren afglijden of doorgroeien in de criminaliteit	Als straatcoaches meer tijd op straat doorbrengen, dan signaleren zij sneller risicovol- en/of grensoverschrijdend gedrag van jongeren en kan eerder worden ingegrepen. Als er meer verbinding is tussen reguliere taken vanuit de gemeente en PmG en de processen beter op elkaar aansluiten, dan wordt sneller gesignaleerd wat extra gedaan moet worden om eerder in te grijpen op risicovol- en/of grensoverschrijdend gedrag van jongeren en kan eerder worden ingegrepen.
Politie	Extra inzet politie	Minder jongeren in de criminaliteit en voorkomen dat jongeren afglijden of doorgroeien in de criminaliteit	Als agenten meer tijd op straat doorbrengen, signaleren zij sneller risicovol- en/of grensoverschrijdend gedrag van jongeren en kan eerder worden ingegrepen.
Cambuur Verbindt	Cambuur Dreamschool Cambuur Inside Who's the Hero	Minder jongeren in de criminaliteit en voorkomen dat jongeren afglijden of doorgroeien in de criminaliteit en als jongeren als de fout in zijn gegaan dan recidive voorkomen	Als jongeren door middel van verschillende programma's (Cambuur Dreamschool, Cambuur inside of Who's the Hero) worden begeleid, voelen zij zich maatschappelijk betrokken en belanden zij minder snel in de criminaliteit en/of keren zij op een goede manier weer terug in de maatschappij.
RvdK	Meer fte casusregie; expertise, kennis en vaardigheden delen met de keten en indien relevant info delen over het strafproces in het MultiTeam	Als jongeren al de fout in zijn gegaan, dan recidive voorkomen	Als de medewerker meer vrijheid heeft om buiten de vastgestelde kaders de regie te nemen, kan er eerder ingegrepen worden om zo de kans op criminaliteit en recidive te verkleinen.
Reclassering	Meer fte reclasseringsmedewerkers Meer vrijheid om buiten vastgestelde normenkaders te treden	Als jongeren al de fout in zijn gegaan, dan recidive voorkomen	Als reclasseringsmedewerkers meer vrijheid krijgen om buiten de vastgestelde normenkaders te treden, bestaande interventies te intensiveren, meer outreachend te werken en intensiever samen te werken met ketenpartners, dan kunnen zij meer maatwerk leveren. Dit stelt hen in staat een outreachende benadering toe te passen bij het schrijven van reclasseringsrapporten of bij verdiepend onderzoek om doortastend te kunnen optreden bij de verschillende doelgroepen waar de reclassering bij betrokken is.

Meer
repressief

2. MULTITEAM

Het MultiTeam is een nieuw instrument dat is opgezet binnen PmG LO. In dit team werken verschillende partijen samen aan casuïstiek. Voor een aantal van deze partijen was het voor de start van Preventie met Gezag nog niet vanzelfsprekend om samen op te trekken binnen casuïstiek.

De meeste partijen die zijn geïnterviewd, nemen deel aan het MultiTeam. Partijen zoals de RIO's, Stichting Cambuur Verbindt en de Buurtbazen zijn op het moment van de planevaluatie geen vast onderdeel van het MultiTeam, maar sluiten aan wanneer dit nodig is. Ze zijn geen vast onderdeel van het brede triage-overleg van het MultiTeam, maar nemen als dat aan de orde is wel deel aan de persoonsgerichte aanpak (PGA) rondom een individuele jongere. De doelstellingen en veronderstellingen voor het MultiTeam zijn in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 3 Schematische weergave doelstellingen en veronderstellingen MultiTeam

MULTITEAM				
Organisatie	Interventie	Doelstelling		Veronderstellingen
Amaryllis jongerenwerk sociaal werk Halt Gemeente jeugdexpertteam straatcoaches en handhaving OOV Regiecentrum/ jeugdreclassering OM RvdK Reclassering Zorg- & Veiligheids- huis Fryslân Politie	Vaste deelname aan het MultiTeam Binnen het MultiTeam wordt op basis van vast- gestelde criteria bepaald of een casus wordt bespro- ken. De casuïstiek wordt op reguliere basis met alle ketenpartners besproken en vandaaruit trekken deelnemers samen op nadat is bepaald in welke richting of aan welke tafel er verder wordt gewerkt.	Hoofddoel Minder jongeren in de criminaliteit Voorkomen dat jongeren afglijden of doorgroeien in de criminaliteit Als jongeren al de fout in zijn gegaan, dan recidive voorkomen	Instrumentele doelen Betrokken partijen weten elkaar beter te vinden Betrokken partijen werken efficiënter samen Casuïstiek wordt sneller opgepakt door (een van) de partijen	Als de casuïstiek op reguliere basis met alle ketenpartners wordt besproken, dan kan vaker trajectbegeleiding worden ingezet die beter is afgestemd op de situatie van jongeren. Als de casuïstiek op reguliere basis met alle ketenpartners wordt besproken, dan weten de deelnemende partijen beter op welke signalen ze moeten letten en wordt problematiek eerder gesignaleerd. Als de casuïstiek sneller wordt opgepakt, dan worden jongeren sneller en beter geholpen waardoor zij minder snel afglijden in de criminaliteit.

Meer
preventief

Meer
repressief

3. NIEUWE ACTIVITEITEN

Verschillende partijen hebben als interventie binnen het programma PmG LO nieuwe activiteiten opgezet. De financiering vanuit het programma Preventie met Gezag wordt in dit geval dus ingezet om aanvullende activiteiten binnen de doelstellingen van het programma op te zetten.

Figuur 4 Schematische weergave doelstellingen en veronderstellingen nieuwe activiteiten

Meer preventief ↑ ↓ Meer repressief	NIEUWE ACTIVITEITEN			
	Organisatie	Interventie	Doelstelling	Veronderstellingen
Meer preventief ↑ ↓ Meer repressief	Amaryllis	vso: jongerenwerk Thuis: trainingen ouders door sociaal werk	Minder jongeren in de criminaliteit en voorkomen dat jongeren afglijden of doorgroeien in de criminaliteit	Als jongeren op school en/of in de wijk (en/of thuis) voorlichting krijgen over de risico's van het ontplooiën van criminele activiteiten, dan worden zij weerbaarder (=minder snel aangetrokken door criminaliteit).
	Halt	Halt op school, Halt in de wijk		Als jongerenwerkers aansluiten bij de leefwereld van jongeren, en hun interventies daarbij aansluiten, dan worden zij weerbaarder (=minder snel aangetrokken tot criminaliteit).
	RIEC	Inzet leerlijn RIEC		
	Buurtbazen	Jongeren bereiken door op straat zichtbaar te zijn en aansluiten bij diens leefwereld		
	Regie-centrum	KansRIJK Jeugdreclassering Plus	Voorkomen dat jongeren afglijden of doorgroeien in de criminaliteit en als jongeren reeds de fout in zijn gegaan, dan recidive voorkomen.	Als organisaties elkaar meer consulteren, adviseren en bijvoorbeeld samen op huisbezoek gaan, dan wordt (risicovol) delict gedrag eerder gesignaleerd, zodat dit gedrag in de toekomst kan worden voorkomen.
	Gemeente	RIO (reïntegratieofficier)		Als zes maanden extra begeleidingsuren in worden gezet nog voordat er een strafrechtelijk kader is, dan kunnen jongeren eerder begeleid worden, zodat escalatie naar heftige delicten wordt voorkomen en herstel wordt bevorderd.
Meer repressief	RvdK	Coördinatie taakstraffen	Voorkomen dat jongeren afglijden of doorgroeien in de criminaliteit en als jongeren als de fout in zijn gegaan dan recidive voorkomen	Als een coach (of professional) met een ex-gedetineerde jongere en/of jongere in de criminaliteit meekijkt en de regie pakt op de samenwerking op verschillende leefgebieden, dan wordt de hulp en ondersteuning aan deze jongere beter. Ook worden problemen en terugval eerder herkend.
	Politie	Medewerker Jeugd en Social Media	Minder jongeren in de criminaliteit	Als er door een medewerker Jeugd en Social Media meer contact ontstaat met de doelgroep, dan wordt risicovol gedrag sneller geïdentificeerd en belanden minder jongeren in de criminaliteit.
	Openbaar Ministerie (OM)	Supersnelrecht Strafbeschikking Driehoek in de wijk	Voorkomen dat jongeren afglijden of doorgroeien in de criminaliteit en als jongeren als de fout in zijn gegaan dan recidive voorkomen	Als er onmiddellijk acties worden ingezet na het plegen van een strafbaar feit, dan zijn de consequenties voor jongeren direct merkbaar, waardoor zij sneller geneigd zijn om te stoppen met criminele activiteiten. Als er goed wordt samengewerkt in de casus, dan wordt ook goed ondersteund in de begeleiding die kan helpen om recidive te voorkomen en zal er een beter advies naar de rechter gaan.

Eerste resultaten procesevaluatie (april 2024 - oktober 2024)

Op de volgende pagina's presenteren we de eerste inzichten naar aanleiding van de procesevaluatie. Voor elke organisatie geven we een overzicht van de interventies die zij uitvoeren en hun ervaringen met het proces. Welke opbrengsten hebben de interventies volgens de uitvoerders en waar zitten de knelpunten? We sluiten steeds af met een tussentijdse conclusies van ons als onderzoekers en enkele aandachtspunten voor de toekomst.

De resultaten die we in dit deel van het rapport presenteren zijn gebaseerd op zeventien interviews met de uitvoerders van de interventies. Ondanks dat het naar onze indruk gaat om zelfkritische professionals, zullen zij doorgaans positief zijn over het door hen verrichte werk. Er is immers een reden dat zij voor deze interventies en werkzaamheden hebben gekozen. De resultaten die we hier presenteren moeten dan ook niet worden gezien als een beoordeling van het verloop van het proces, maar als informatie waarvan geleerd kan worden in het verder ontwikkelen van de aanpak.

In toekomstige rapportages zullen we ook met behulp van indicatoren iets meer kunnen zeggen over de werkzaamheid van de interventies zelf ten aanzien van jeugdcriminaliteit. Maar daarvoor is het op dit moment nog te vroeg; we bevinden ons in het beginstadium van de interventies en het onderzoek.

We merken dan ook vooraf op dat de mate waarin concrete opbrengsten of knelpunten kunnen worden benoemd, sterk verschilt tussen de interventies. Sommige interventies zijn verder ontwikkeld dan anderen en enkele zijn niet gestart. In dat laatste geval is het ook leerzaam om te verkennen waarom dat het geval is en hoe en of dat in de nabije toekomst veranderd zou kunnen en moeten worden. Nogmaals, het doel van deze exercitie in dit stadium is om te laten zien wat er binnen PmG LO wordt ondernomen en om te leren van de huidige ervaringen voor de toekomst.

Zoals eerder vermeld, zijn de resultaten in dit hoofdstuk gebaseerd op zeventien interviews met de uitvoerders van de interventies. Dit geldt echter niet voor interventie 7; het MultiTeam. De resultaten voor deze interventie zijn ook gebaseerd op enkele observaties die we hebben gedaan door deel te nemen aan de overleggen van het MultiTeam. Verder merken we op dat het MultiTeam soms wordt genoemd bij de beschrijving van de andere interventies. De mate van betrokkenheid met het MultiTeam varieert per organisatie en interventie, waardoor het in sommige beschrijvingen prominenter naar voren komt dan in andere.

Beschrijving van de interventie	Amaryllis heeft in het kader van PmG LO extra personeel aangesteld voor jongerenwerk en sociaal werk, mogelijk gemaakt door de financiering vanuit PmG LO. Dit extra personeel zorgt voor meer tijd en aandacht om jongeren in problemen te vinden en te helpen, met als doel te voorkomen dat zij het verkeerde pad op gaan of hen daarvan af te halen. Jongerenwerk: Het jongerenwerk heeft twee extra medewerkers gekregen die preventief werk verrichten en zich richten op jongeren van 10 tot 27 jaar. Jongerenwerk heeft een preventief karakter, de jongeren zijn vaak al bij de jongerenwerkers in beeld, voordat ze problemen hebben. Sociaal werk: Voor het sociaal werk is vanuit PmG LO één extra fte beschikbaar gesteld. Deze uren zijn verdeeld over drie sociaal werkers (12 uur per medewerker) binnen drie teams in de wijken Noordoost, Noord en Oud-Oost. Sociaal werkers worden vaak ingeschakeld wanneer er al problemen spelen bij een jongere. Ze benaderen de situatie dan vanuit een systeemgerichte blik en onderzoeken het hele netwerk waarin de jongere zich bevindt. Binnen PmG LO ligt de rol van het sociaal team van Amaryllis vooral bij casusbesprekingen. Hierbij richten ze zich op de problemen waarmee jongeren te maken hebben en kijken ze naar invloed van externe factoren zoals de thuissituatie.
Ervaren opbrengsten	De respondenten van jongerenwerk geven aan dat er nu meer aandacht en begeleiding is voor jongeren in risicosituaties. Jongeren kunnen sneller terecht bij Amaryllis omdat er meer tijd beschikbaar is. Daarnaast is er meer tijd om de wijk in te gaan, omdat er meer tijd beschikbaar is. Hierdoor weten ze de jongeren beter te vinden die anders niet zo snel bereikt zouden worden, en andersom. Zowel de jongerenwerkers als de sociaal werkers noemen het vergroten van het netwerk als een belangrijke opbrengst. Hierdoor is de kennisuitwisseling tussen de betrokken partijen verbeterd. Het MultiTeam wordt genoemd als een intensieve maar goede vorm van overleg, waardoor de banden tussen organisaties zijn verbeterd. De jongerenwerkers van Amaryllis weten nu sneller wie ze moeten contacteren bij andere ketenpartners, zoals het Openbaar Ministerie (OM) of de (jeugd)reclassering, en vice versa.
Ervaren knelpunten	De sociaal werkers geven aan dat de 12 uren die ze nu beschikbaar hebben voor PmG LO, te weinig zijn. Er komt steeds meer casuïstiek bij en binnen die 12 uren moeten ook de MultiTeam-overleggen bijgewoond worden. Hierdoor blijft regulier werk soms liggen, aldus de sociaal werkers. Daarnaast geven de jongerenwerkers aan dat de extra financiering ook 'extra taken' met zich meebrengt die meer tijd vragen. Zij lijken hiermee te doelen op de toegenomen integrale afstemming. Tot dusver wordt dit niet als een belemmering gezien, maar er wordt wel opgeroepen om de balans tussen extra tijd en meer taken, en mogelijk ook meer casussen, te blijven bewaken door middel van evaluatie. Er zijn op dit moment nog geen concrete ideeën over hoe dit geëvalueerd zou moeten worden. In de gesprekken met zowel jongeren- als sociaal werk wordt opgemerkt op dat het nog steeds lang duurt voordat er daadwerkelijk hulp aan de jongeren geboden kan worden. Zij hadden gehoopt dat de introductie van PmG LO zou leiden tot het direct kunnen bieden van ondersteuning, maar dat is volgens hen niet het geval. Er wordt dan nog te vaak vanuit de systemen gedacht, terwijl het individu centraal zou moeten staan, aldus de respondenten. Een voorbeeld van een knelpunt is dat het niet lukte om KansRIJK in te zetten, omdat het nut hiervan niet goed overgebracht kon worden naar de jongere. Er ging kostbare tijd verloren aan het nadenken over hoe het nut wel overgebracht kon worden, terwijl een andere manier van ondersteuning misschien sneller was geweest. Een ander voorbeeld is dat er gewacht werd met het bieden van hulp omdat er een analyse van het RIEC nodig was, terwijl de snelle eigen analyse van de jongerenwerkers volgens hen ook voldoende was geweest om de jongere verder te helpen.

Tussentijdse conclusie(s)	Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over de resultaten van het werk van Amaryllis binnen PmG LO, maar de verhalen van de uitvoerders van de beide interventies stemmen hoopvol. Zij ervaren dat ze meer impact maken dan voorheen en noemen het MultiTeam als een belangrijk positief element. Toch lijkt er sprake te zijn van een paradoxale situatie. De geïnterviewde medewerkers geven aan dat de snelheid van het aanbieden van hulp in hun optiek nog beter kan, terwijl in vergelijking met andere interventies die door ons zijn onderzocht, de zaken bij PmG LO snel opgepakt en doorgevoerd lijken te worden. De vraag rijst of de verwachtingen van de jongeren- en sociaal werkers niet realistisch zijn, of dat er daadwerkelijk versneld zou kunnen worden bij het aanbieden van hulp en ondersteuning vanuit andere interventies.
Aandachtspunten voor de toekomst	De inzet van extra middelen vanuit PmG LO heeft volgens de uitvoerders geleid tot een toename in de kwaliteit van de ondersteuning. Deze middelen hebben sociaal werkers en jongerenwerkers meer ruimte gegeven om casussen vanuit PmG LO op te pakken en zich te richten op jongeren met verhoogde risico's, zoals jongeren die dreigen af te glijden naar criminaliteit. Tegelijkertijd brengen de veranderingen ook uitdagingen met zich mee, zoals het efficiënt inzetten van de extra uren en het bewaken van de kwaliteit. De 12 uur extra tijd per sociaal werker werd als krap ervaren. Er bestaat een risico dat deze uren deels worden opgeslokt door de reguliere caseload en overleggen met het MultiTeam, of dat PmG LO-gerelateerde casussen alsnog in reguliere uren worden opgepakt. Ook voor jongerenwerkers is het essentieel om voldoende tijd te reserveren voor outreachend werk en contact met jongeren. Zij benadrukten dat de extra tijd voor het werk dat ze op straat doen, cruciaal is voor het succes van PmG LO. Tijdens de interviews werd niet volledig duidelijk welke veranderingen de sociaal werkers en jongerenwerkers hebben doorgevoerd sinds de beschikbaarheid van de PmG LO-gelden. Het leek erop dat zij hun werkzaamheden grotendeels op dezelfde manier voortzetten, maar met meer ruimte en casuïstiek vanuit PmG LO. Wel gaven de jongerenwerkers aan dat zij in hun outreachende werk anders zijn gaan kijken. Ze richten zich nu meer op jongeren met een verhoogd risico, zoals jongeren die mogelijk in de criminaliteit belanden. Om ervoor te zorgen dat de beoogde verbeteringen duurzaam blijven, is het belangrijk om scherp te monitoren of de beschikbare tijd voldoende is en blijft. Mocht dit niet het geval zijn, dan kan dit aanleiding zijn om extra middelen aan te vragen. Het is daarbij essentieel dat de extra uren daadwerkelijk worden besteed aan het verbeteren van het contact en de ondersteuning van jongeren, en niet verloren gaan het vergroten van de reguliere caseload of overleggen. Daarnaast zou een (her)evaluatie van de efficiëntie in de inzet van uren voor sociaal werkers op zijn plaats kunnen zijn. Zou het niet efficiënter zijn om één medewerker (1 fte) de PmG LO-caseload volledig te laten beheren, in plaats van deze over drie medewerkers te verdelen?

Beschrijving van de interventie	Straatcoaches zijn voornamelijk preventief actief in de wijken. In tegenstelling tot handhavers krijgen zij de tijd om in gesprek te gaan met jongeren en zijn ze minder snel repressief in hun optreden. Dankzij de extra inzet van straatcoaches, mogelijk gemaakt door PmG LO, kunnen ze nu dagelijks actief zijn op verschillende locaties in Leeuwarden Oost, wat hun zichtbaarheid vergroot. Hun aanwezigheid is gericht op het aangaan van gesprekken, het opbouwen van contacten met jongeren en het in kaart brengen van groepen, zowel bij overlastsituaties als wanneer het goed gaat. Hoewel zij, indien nodig, duidelijk maken dat ze kunnen doorpakken, blijft de focus liggen op het voeren van gesprekken, het begeleiden van jongeren en het betrekken van jongeren bij het zoeken van oplossingen. De straatcoaches worden aangestuurd door de gemeente. De medewerker die deze aansturende functie/rol vervult, neemt ook deel aan het overleg van het MultiTeam. Deze functie/rol wordt vervuld door een oud-sstraatcoach. Het feit dat deze persoon eerder zelf als straatcoach heeft gewerkt en bekend is met de belevingswereld en werkzaamheden van de coaches, helpt bij het aansturen.
Ervaren opbrengsten	Volgens de respondenten heeft de extra inzet van straatcoaches geleid tot meer contactmomenten met jongeren en een grotere zichtbaarheid in de wijk. Jongeren zouden de straatcoaches nu uitnodigen voor activiteiten zoals voetbalwedstrijden en Iftar-maaltijden. Ouders waarderen volgens de respondenten de inzet van de straatcoaches, omdat zij in gesprek gaan met hun kinderen, ook thuis. Broertjes en zusjes van jongeren die in beeld zijn, worden volgens de respondenten soms ook besproken, wat zou helpen bij het bieden van bredere ondersteuning aan families. Potentieel problematische jongeren worden naar verluidt eerder opgemerkt en begeleid, omdat ze sneller in beeld komen bij de straatcoaches. Jongeren zouden soms vertrouwelijke informatie delen met de straatcoaches, die zij normaal gesproken niet zouden delen. Daarnaast geven de respondenten aan dat de samenwerking met andere organisaties is versterkt, wat zou hebben geleid tot snellere en efficiëntere doorverwijzingen van casussen tussen partijen, bijvoorbeeld het contact met de reclassering. De nieuwe aansturende functie vanuit de gemeente helpt daarbij. Betrokken partijen zouden elkaar via PmG LO sneller weten te vinden en ervoor zorgen dat jongeren sneller geholpen kunnen worden, ook als dat niet binnen PmG LO kan.
Ervaren knelpunten	Het programma is beperkt tot jongeren in Leeuwarden Oost, waardoor jongeren buiten dit gebied geen ondersteuning krijgen. De respondenten vinden dit een gemiste kans, maar begrijpen dat het programma specifiek op dit gebied is gericht. Verder geven ze aan dat het moeilijk te bepalen is hoe een jongere het beste geholpen kan worden en of deze voldoet aan de voorwaarden van PmG LO. Het knelpunt zit er vaak in dat het duidelijk is dat de jongere hulp nodig heeft, maar niet direct duidelijk is wie hem of haar kan of mag helpen. Wat dat betreft moeten de partijen die bij PmG LO betrokken zijn nog enigszins aan elkaar en elkaars werkwijze wennen. In de interviews wordt echter wel benoemd dat het systeem steeds beter op elkaar afgestemd wordt. Daarnaast geven de respondenten aan dat er geen structurele betrokkenheid van scholen is, waardoor het lastiger samenwerken is met scholen. Die zijn bijvoorbeeld niet aangesloten bij het MultiTeam. De respondenten benoemen met betrekking tot het MultiTeam nog een specifiek knelpunt. Binnen het MultiTeam belemmeren privacyregels en strikte eisen soms het proces, zoals bij de triage van een familielid van een besproken jongere. Die kon niet in het programma worden opgenomen, omdat niet aan de regels en eisen voor het opnemen binnen het MultiTeam was voldaan, terwijl iedereen van mening was dat er hulp aangeboden moest worden. Dat wil overigens niet zeggen dat het familielid niet wordt geholpen; vaak wordt dit dan vanuit de persoonsgerichte aanpak (PGA) opgepakt, maar dat is buiten het MultiTeam om. De respondenten vinden het jammer dat in dit geval het broertje niet vanuit dezelfde tafel kan worden opgepakt.

Tussentijdse conclusie(s)	Op basis van de verhalen van de respondenten ontstaat het beeld dat deze interventie floreert met de extra middelen vanuit PmG LO. De extra inzet van straatcoaches heeft geleid tot meer contactmomenten en een verhoogde zichtbaarheid in de wijk. De samenwerking met andere organisaties is verbeterd, wat leidt tot snellere en efficiëntere doorverwijzingen van casussen. Een bijzonder positieve constatering is dat jongeren die eerder moeilijk bereikbaar waren, de straatcoaches nu uitnodigen voor activiteiten. Volgens de uitvoerders worden meer jongeren gevonden die hulp nodig hebben, wat positief is gezien het preventieve karakter van PmG LO. Het idee is dat op deze wijze jeugdcriminaliteit kan worden voorkomen, wat beter is dan genezen.
Aandachtspunten voor de toekomst	Om de effectiviteit van de interventie met straatcoaches te waarborgen, is het belangrijk om te blijven monitoren hoe de huidige aanpak verloopt en waar eventuele verbeteringen mogelijk zijn. Het gaat nu blijkbaar goed en het doel is om dat te behouden. Meer concreet zou overwogen kunnen worden om alvast na te denken over manieren om de werkwijze van PmG LO uit te breiden naar een breder gebied, zodat ook jongeren buiten Leeuwarden Oost ondersteuning kunnen krijgen. Dit kan waarschijnlijk niet binnen PmG LO, dus het is belangrijk om hier nu alvast over na te denken. Het verbeteren van de samenwerking met scholen door een centrale vertegenwoordiging kan de communicatie en coördinatie vergemakkelijken. Scholen spelen een belangrijke rol in het leven van jongeren en hun betrokkenheid is cruciaal voor het succes van de interventie. Dit verloopt op dit moment niet altijd soepel. Ten slotte lijkt het de moeite waard om te onderzoeken of privacyregels en eisen versoepeld kunnen worden zonder de integriteit van de werkwijze binnen het MultiTeam te schaden. Dit is vooral belangrijk in situaties waarin strikte eisen en privacyregels momenteel belemmerend werken. Er zou verkend kunnen worden of er gewerkt mag worden met een digitale omgeving die specifiek wordt opgezet voor de samenwerkingspartners van PmG LO. Wellicht mogen er binnen zo'n platform gegevens met elkaar gedeeld worden als er een privacy convenant aan ten grondslag ligt. Op dit moment is nog onduidelijk of dit juridisch mogelijk is, maar het is het verkennen waard.

Beschrijving van de interventie	Het JET (Jeugd Expert Team) voert geen nieuwe interventies uit binnen PmG LO, maar ontvangt wel cliënten vanuit dit programma en ontvangt voor deze specifieke PmG LO-caseload ook financiering. Daarom nemen zij ook deel aan het MultiTeam. Het werk van de respondenten is veranderd doordat zij nu te maken hebben met wat zij 'complexere casuïstiek' noemen.
Ervaren opbrengsten	De respondenten beschrijven positieve effecten van het programma PmG LO. Een van de belangrijkste voordelen is dat de consulenten intensiever samenwerken met KansRijk, wat duidelijk meerwaarde oplevert voor zowel de respondenten als de jongeren met wie zij werken. Daarnaast hebben de consulenten binnen PmG LO meer ruimte om hun werk uit te voeren. Dit betekent dat er meer tijd is om in gesprek te gaan met jongeren, terwijl er in de reguliere caseload altijd een beperkt aantal uren per cliënt beschikbaar is, wat resulteert in minder direct contact met jongeren. PmG LO biedt dus meer mogelijkheden voor diepere gesprekken.
Ervaren knelpunten	Een knelpunt dat werd genoemd, is dat de tijdsinvestering voor de consulenten is toegenomen door PmG LO. Naast hun reguliere caseload, moeten de respondenten ook extra overleggen bijwonen, terwijl hun reguliere caseload niet is verminderd. Voor PmG LO hebben ze 16 uur per week beschikbaar. Eerst was er weinig casuïstiek vanuit PmG LO, maar dit neemt toe. Ondanks dat PmG LO extra tijd kost door de toegenomen casuïstiek en overleggen, zijn de respondenten daar positief over.
Tussentijdse conclusies	Het is nog te vroeg om conclusies te trekken over de resultaten van de inzet van het JET bij PmG LO. Het is wel duidelijk is, is dat extra uren die beschikbaar zijn gekomen voor PmG LO zeer welkom zijn. Hierdoor hebben de consulenten meer ruimte om hun taken goed uit te voeren. Sterker nog, ze willen graag nog meer casussen vanuit PmG LO krijgen. Echter, tegelijkertijd neemt de casuïstiek toe. De vraag rijst dan of de extra ruimte die zo waardevol is, wel beschikbaar blijft en of het vermeende positieve effect van PmG LO dan wel overeind blijft. Net als bij de interventie van het jongerenwerk, is hier sprake van een enigszins paradoxale situatie. Terwijl je meer jongeren wilt helpen, zou de kwaliteit van de ondersteuning juist achteruit kunnen gaan.
Aandachtspunten voor de toekomst	Het vinden van de juiste balans tussen caseload en kwaliteit van ondersteuning is cruciaal. Voor de nabije toekomst kan verder worden onderzocht hoe de samenwerking met andere instanties en het MultiTeam kan worden verbeterd. Het aantal casussen dat naar het JET doorstroomt, neemt toe, maar het zouden er nog meer kunnen en mogen zijn. Regelmatige evaluatie lijkt hiervoor voldoende. Ondanks dat het JET graag meer casussen vanuit PmG LO wil krijgen, moet er wel gelet worden op de werkdruk van consulenten. Het is belangrijk om te voorkomen dat de extra tijdsinvestering leidt tot overbelasting. We adviseren om de caseload nauwgezet te monitoren en eventueel extra ondersteuning te vragen die de reguliere caseload (niet-PmG LO) kan overnemen, zodat het JET geen nee hoeft te zeggen tegen de andere PmG LO-partners.

Interventie 4: Geprioriteerde inzet politie voor PmG LO | 1/1

Uitvoerder: Politie

Beschrijving van de interventie	De politie is in de basis verantwoordelijk voor de handhaving, ook binnen PmG. Daarnaast heeft de politie taken die onder de interventies van PmG vallen. Deze specifieke interventie richt zich op het vergroten van de zichtbaarheid van de politie op straat, met als doel betere relaties met jongeren op te bouwen door hen beter te bereiken en te ondersteunen. Daarom wordt de inzet van de politie in Leeuwarden Oost geprioriteerd. Dit betekent een herverdeling van uren, wat ten koste gaat van andere wijken in Leeuwarden. Dit is een belangrijk verschil met andere interventies. Er wordt rekening gehouden met de wijkagenten in Leeuwarden Oost door hen minder verplichtingen op te leggen (zoals deelname aan overleggen) voor PmG LO, zodat zij zich meer kunnen richten op hun reguliere taken.
Ervaren opbrengsten	De uitvoerders kunnen op dit moment nog geen uitspraken doen over de mogelijke opbrengsten van de interventie. Er wordt echter opgemerkt dat het contact dat in de wijk en op scholen ontstaat, gewaardeerd lijkt te worden. Of dit daadwerkelijk tot resultaten zal leiden, is nog niet te zeggen. Een van de respondenten merkt op dat jeugdigen naarmate de gesprekken vorderen, 'minder ongemakkelijk' in het contact worden. Dit wordt gezien als positief, omdat de kloof tussen de doelgroep en de politie (als handhavingsinstantie) doorgaans groot is. Het investeren in contact door de politie lijkt dus te helpen.
Ervaren knelpunten	Er wordt opgemerkt dat het een gemiste kans is dat er geen budget is vrijgemaakt voor de politie om analisten gedegen analyses en onderzoeken te laten uitvoeren naar bijvoorbeeld georganiseerde jeugdgroepen. De oproep om jeugdcriminaliteit als een systeem aan te pakken, komt niet alleen vanuit de politie, maar ook vanuit andere partijen. De analyses kunnen de extra wijkagenten in Leeuwarden Oost helpen om meer impact te hebben. Er wordt aangegeven dat er daarvoor meer capaciteit nodig is dan de 1 fte (wijkagent LO jeugd en digitaal) die momenteel vanuit PmG LO wordt gefinancierd.
Tussentijdse conclusies	De prioritering van de inzet van politie in Leeuwarden Oost betekent een grotere zichtbaarheid van de politie, wat kan bijdragen aan een verhoogd veiligheidsgevoel onder bewoners. Onderzoek toont aan dat mensen zich veiliger voelen wanneer er meer politie aanwezig is in hun buurt. Dit verhoogde veiligheidsgevoel is voornamelijk subjectief; de daadwerkelijke impact op criminaliteitscijfers is minder duidelijk. De herverdeling van uren over de wijken van Leeuwarden baart zorgen. De capaciteit van Nederlandse politiekorpsen staat al onder druk en zonder extra financiering zullen andere wijken minder prioriteit krijgen. Hoewel dit in sommige wijken misschien geen grote problemen oplevert omdat er minder te doen is voor de politie, moet hier wel een vinger aan de pols worden gehouden. Daarnaast constateren we dat er mogelijk een kans wordt gemist door het gebrek aan middelen voor diepgaande analyses van georganiseerde jeugdgroepen.
Aandachtspunten voor de toekomst	We adviseren om in de komende periode te onderzoeken of er met relatief weinig middelen toch analyses kunnen worden gemaakt van jeugdgroepen. Het realiseren van een extra fte is op dit moment onrealistisch, maar wellicht kan het takenpakket van wijkagenten in Leeuwarden Oost iets worden uitgebreid of kunnen prioriteiten anders worden gelegd. Bijvoorbeeld door 'shortlists' te maken van welke personen bij welke groepen betrokken zijn. Dit lijkt het onderzoeken waard, omdat ook andere partijen waarde hechten aan het aanpakken van jeugdcriminaliteit als systeem en jongerenwerkers dit bij overleggen van het MultiTeam ook wel eens zo hebben omschreven. Uit navraag blijkt dat er bij de politie reeds wordt gewerkt met het zeven stappen model. Dit loopt via het overleg Taskforce Jeugdgroepen. Vanuit de Taskforce kan ondersteuning worden gevraagd aan het Multiteam met betrekking tot de groepsaanpak.

* De inzet van de jeugdagent werd aanvankelijk beschouwd als een intensivering van de huidige inzet. Met de huidige inzichten vinden we echter dat de jeugdagent als een nieuwe interventie moet worden gezien, vanwege de wezenlijk andere werkzaamheden die worden uitgevoerd. In dit rapport beschrijven we de jeugdagent nog hier, maar in toekomstige rapportages zullen we deze interventie als een aparte interventie opnemen.

Beschrijving van de interventie	Cambuur Verbindt is de maatschappelijke tak van Sportclub Cambuur. De stichting werkt nauw samen met de voetbalclub. Ze biedt jongeren die iets missen in hun schoolse of sociale leven steun en begeleiding op verschillende gebieden. De organisatie is gericht op individueel maatwerk en helpt bijvoorbeeld bij het regelen van praktische zaken. Binnen Preventie met Gezag (PmG LO) heeft Cambuur Verbindt drie interventies: Cambuur Dreamschool, Who's the Hero en Cambuur Inside. Deze bestaande programma's worden in het kader van PmG LO geïntensiveerd. Cambuur Verbindt neemt daarbij geregeld zitting in PGA's binnen het MultiTeam. Cambuur Dreamschool: Binnen Cambuur Dreamschool volgt een groep van ongeveer 25-30 kwetsbare jongeren uit Leeuwarden Oost, tussen de 12 en 21 jaar, gedurende 20 weken een programma waarbij ze één keer per week vijf uur aanwezig zijn. Het doel is het vergroten van hun maatschappelijke betrokkenheid door middel van rolmodellen, sport en de faciliteiten van SC Cambuur. De activiteiten variëren van sporten tot maatschappelijke activiteiten en maatwerkopdrachten. Who's the Hero: Who's the Hero is een interventie waarin jongeren die vandalisme aanrichten, met VR in andere perspectieven worden geplaatst. Zo leren ze bijvoorbeeld wat het doet met een steward als deze wordt aangevallen. Het inzetten van rolmodellen vanuit SC Cambuur maakt dit programma extra speciaal. Met deze interventie hoopt Cambuur Verbindt 800 jongeren per jaar te bereiken. Cambuur Inside (binnen PI Leeuwarden): Cambuur Inside richt zich op een andere doelgroep dan de andere interventies binnen Cambuur Verbindt en PmG LO. Dit programma is bedoeld voor mensen die al veroordeeld zijn en is niet uitsluitend voor jongeren van 0-23 jaar. Gedetineerden krijgen voetbaltraining van een voormalig voetballer van SC Cambuur. Het programma richt zich op re-integratie in de maatschappij. Gedetineerden leren bijvoorbeeld hoe ze moeten solliciteren en krijgen de kans om tijdens "speeddates" met sponsors van de club, tegen wie ze ook een wedstrijd spelen, in contact te komen met potentiële werkgevers.
Ervaren opbrengsten	De resultaten van de drie interventies zijn moeilijk meetbaar, deels omdat ze preventief van aard zijn. Toch zien de respondenten van Cambuur Verbindt veel positieve ontwikkelingen. Jongeren vertonen na deelname beter gedrag en de samenwerking die Cambuur Verbindt de afgelopen tien jaar heeft opgebouwd met scholen en de jongerenwerkers, wordt door het Multiteam nog meer versterkt voor alle partijen. Deze verbeterde samenwerking maakt het mogelijk om maatwerk te leveren aan de jongeren. Bij Cambuur Inside vonden tot dusver 5 à 6 van de 13 deelnemers een baan via het programma dat medio 2022 is gestart. De respondenten gaven aan dat Cambuur Inside zeer gewaardeerd wordt door de deelnemers, onder andere omdat zij in een Cambuur-tenue mogen spelen, wat voor veel waardering zorgt binnen de gevangenis. Deze waardering wordt gekoesterd door de deelnemers, waardoor ze zich conformeren aan de strenge regels binnen het programma. Bij overtreding van de regels ontvangen zij een gele kaart en bij een tweede gele kaart worden ze uit het programma gezet. Er zijn altijd genoeg andere gedetineerden die de vrijgekomen plek willen innemen. Een bijkomende opbrengst van Cambuur Dreamschool is de extra nazorg. Jongeren zoeken de medewerkers op met vragen of begeven zich rondom het stadion, waardoor er spontaan contact ontstaat. Dit leidt niet alleen tot interactie met de deelnemers zelf, maar ook met hun vrienden, die vervolgens interesse tonen in deelname. Mond-tot-mondreclame speelt hierin een belangrijke rol, en ook ouders van de jongeren raken betrokken. Soms vragen ouders om hulp bij problemen, en kunnen medewerkers hen doorverwijzen naar zorg en ondersteuning. Bovendien heeft het programma geleid tot een breder netwerk met scholen, waardoor de samenwerking met leerplichtambtenaren soepeler verloopt. Scholen erkennen de meerwaarde van Dreamschool. Door de toegenomen bekendheid van Who's the Hero in de wijk, melden ouders nu soms in een eerder stadium een probleem. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer een kind eerder een traject heeft doorlopen en zij nu signaleren dat hun broertje of zusje in de problemen dreigt te raken.

Ervaren knelpunten	De financiën en de personele bezetting worden door de respondenten gezien als de voornaamste knelpunten voor Cambuur Dreamschool en Who's the Hero. De organisatie is zelf verantwoordelijk voor het rondkrijgen van de financiën en dat blijkt een uitdaging. De bijdrage die Cambuur Verbindt levert, staat volgens de respondenten niet in verhouding tot de middelen die worden ontvangen vanuit de PmG LO-gelden, vooral in vergelijking met wat andere organisaties vanuit PmG LO krijgen. Ook blijkt dat de projecten, losse activiteiten en begeleiding veel tijd kosten. Er komen steeds meer deelnemers bij, maar de beschikbare tijd en de personele bezetting is beperkt. Hoewel er veel potentie en ideeën zijn, blijven er door het gebrek aan tijd en mankracht mooie kansen liggen, volgens de respondenten. Het tekort aan middelen dwingt de organisatie soms tot het afwijzen van nieuwe verzoeken en dat zouden de respondenten graag anders zien. Het kan lastig zijn om in te spelen op de momenten waarop de jongeren hulp nodig hebben. Cambuur Inside loopt verder goed en brengt relatief weinig kosten met zich mee. Wel ondergaat dat programma een reorganisatie. Dat kan volgens respondenten ten koste gaan van de continuïteit.
Tussentijdse conclusies	De interventies van Cambuur Verbindt lijken een positieve invloed te hebben op het gedrag en de maatschappelijke betrokkenheid van de deelnemende jongeren, zoals ervaren door de uitvoerders. PmG LO heeft hieraan bijgedragen door de samenwerking met organisaties zoals Amaryllis en scholen te verbeteren, waardoor meer maatwerk mogelijk is en dit lijkt aan te slaan bij de doelgroep. De programma's worden zeer gewaardeerd door de deelnemers, wat bijdraagt aan hun succes, en extra nazorg en spontane interacties versterken de impact. Ondanks deze successen kampt de organisatie met financiële en tijdsdruk, wat de effectiviteit van de programma's, zeker op de langere termijn, kan beperken.
Aandachtspunten voor de toekomst	Voor het vervolg is het van belang dat het spontane en informele karakter van de interventies behouden blijft. Het toepassen van maatwerk is cruciaal en kan alleen met voldoende financiële en personele middelen, waarvoor de organisatie nu zelf verantwoordelijk is. Mogelijk kan vanuit PmG LO worden gekeken hoe Cambuur Verbindt ondersteund kan worden bij het verkrijgen van deze middelen als ze niet vanuit het programma verstrekt kunnen worden. Misschien zijn er andere bronnen die aangeboord kunnen worden. De positieve ervaringen die nu zijn opgedaan, vormen een goede basis om dit verder te verkennen.

Interventie 6: Extra fte voor reclasseringsmedewerkers | 1/2

Uitvoerder: Reclassering

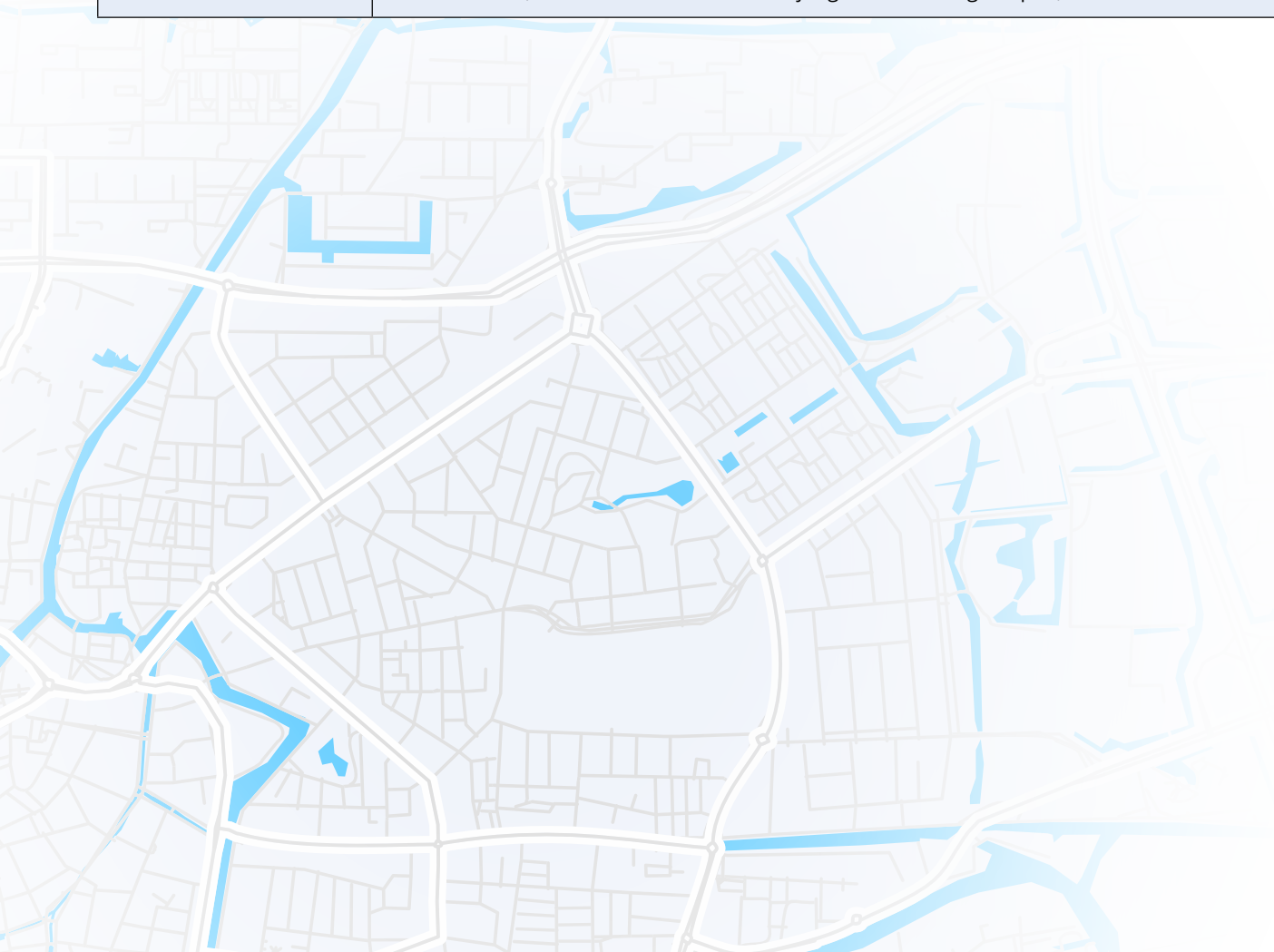
Beschrijving van de interventie	De reclassering richt zich op het begeleiden van verdachten en veroordeelden om recidive te voorkomen en de veiligheid in de samenleving te vergroten. De interventie vanuit PmG LO voorziet in extra fte voor reclasseringsmedewerkers om cliënten in Leeuwarden Oost intensiever te spreken en begeleiden. De gedachte is dat hierdoor bestaande interventies kunnen worden geïntensiveerd en de samenwerking met ketenpartners kan worden verbeterd. Ook wordt gewerkt aan een bredere kennisbasis doordat er meer cursussen en scholing kunnen worden gevolgd. De betrokken reclasseringsmedewerkers zijn een vast onderdeel van het overleg van het MultiTeam.
Ervaren opbrengsten	De betrokken reclasseringsmedewerkers zijn overwegend positief over de PmG LO-aanpak. De respondenten ervaren dat het contact met de cliënten is verbeterd en merken dat jongeren zich meer gehoord en gezien voelen. Reclasseringsmedewerkers merken bovendien dat jongeren zelf initiatief nemen om contact op te zoeken. Door de toegenomen bekendheid in de wijk onder jongeren en ouders, bellen ouders nu soms voorafgaand aan een probleem. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer een (jong)volwassene eerder een traject heeft doorlopen en zij nu signaleren dat hun broertje of zusje in de problemen dreigt te raken. De respondenten merken ook op dat zij goede informatie krijgen van andere ketenpartners via het MultiTeam. De contextinformatie die zij krijgen van de meer preventief georiënteerde partijen helpt om de juiste werkwijze te kiezen voor specifieke cliënten. Met andere woorden, het is voor hen makkelijker om maatwerk toe te passen dankzij het MultiTeam.
Ervaren knelpunten	Organisaties houden vaak vast aan hun eigen procedures, wat de flexibiliteit en snelheid van handelen kan belemmeren. Ondanks de goede intenties om jongeren zo goed mogelijk te ondersteunen, kunnen deze vastgeroeste procedures de samenwerking bemoeilijken. Het coördineren van acties tussen verschillende instanties kan hierdoor tijdrovend en frustrerend zijn. Daarnaast wordt opgemerkt dat jongeren moe kunnen worden van de vele afspraken en verschillende hulpverleners, wat de effectiviteit van de begeleiding kan verminderen. Hoewel de PmG LO-aanpak hierin verbeteringen heeft gebracht, blijft het een feit dat jongeren met veel verschillende mensen te maken krijgen die hen willen helpen. Hulpverleningsmoeheid vormt een risico voor uitval onder jongeren.
Tussentijdse conclusies	De eerste berichten over de extra inzet van reclasseringsmedewerkers, mogelijk gemaakt door PmG LO, zijn positief. De intensievere begeleiding binnen PmG LO lijkt te leiden tot betere resultaten bij jongeren, zoals verbeterde woon- en financiële situaties en een vermindering van recidive. Hoewel dit onderzoek deze resultaten nog niet kan bevestigen, stemmen de ervaringen van de reclasseringsmedewerkers hoopvol. Op basis van de informatie blijkt dat, hoewel de samenwerking binnen het MultiTeam goed verloopt, er behoefte is aan verdere integratie en flexibiliteit binnen en tussen organisaties. Het succes van PmG LO hangt sterk af van de mogelijkheid om maatwerk te leveren en in te spelen op de specifieke behoeften en motivaties van jongeren. Dit vereist een flexibele houding, wat soms lijkt te conflicteren met de procedures van de verschillende organisaties.

Aandachtspunten voor de toekomst

Voor de toekomst wordt gesuggereerd om te onderzoeken hoe meer ruimte kan worden gecreëerd voor maatwerk en het afwijken van standaardprocedures, zodat beter kan worden ingespeeld op de specifieke behoeften van cliënten. Daarnaast zou het waardevol kunnen zijn om een grotere focus op preventieve acties te verkennen, zoals zichtbaarheid in de wijk en samenwerking met jongerenwerkers.

Het is ook aan te bevelen om te onderzoeken hoe ouders en het bredere systeem rondom de jongeren meer betrokken kunnen worden bij de begeleiding. Dit kan bijdragen aan een meer holistische benadering van de ondersteuning.

Zoals eerder geconcludeerd bij andere interventies, is het belangrijk om te blijven evalueren hoe de extra tijd en middelen van reclasseringsmedewerkers worden ingezet. De extra tijd moet daadwerkelijk extra tijd blijven. Als de extra inzet opgaat aan andere (reguliere) taken, overleggen of het verhogen van de caseload, dan zullen weliswaar meer jongeren worden geholpen, maar de kwaliteit van de ondersteuning zal dan afnemen.

Beschrijving van de interventie	Het MultiTeam van PmG LO heeft als doel jongeren die dreigen af te glijden in de criminaliteit, of al betrokken zijn bij strafbaar gedrag, te begeleiden en te voorkomen dat zij verder afglijden met als doel een goede re-integratie na detentie. Dit team bestaat uit verschillende organisaties die nauw samenwerken om tot effectieve interventies te komen. Het MultiTeam triageert, monitort en signaleert. In het wekelijks overleg bespreken professionals de jongeren die zijn aangemeld en besluiten zij of de jongeren wel/niet geïncludeerd wordt en zo ja, welke aanpak de jongere het beste kan ondersteunen. De aanpak van de geïncludeerde jongeren wordt met regelmaat besproken.
Ervaren opbrengsten	Het overleg binnen het MultiTeam speelt een cruciale rol bij het delen van casuïstiek en het verbeteren van samenwerking tussen organisaties. Tijdens de sessies heerst een open en constructieve sfeer, waarin ruimte is voor kritische discussies. Hoewel sommige respondenten de sessies als lang ervaren, erkennen zij ook dat deze tijd nodig is om casussen grondig te bespreken. De uitkomsten van de overleggen worden door de meeste deelnemers als waardevol gezien, omdat zij leiden tot concrete stappen en oplossingen. Deelnemende organisaties brengen casuïstiek in, zoals jongeren die dreigen te ontsporen, en bespreken deze gezamenlijk. Tijdens de observaties viel het onderzoekers op dat veel van deze jongeren al bij meerdere partijen bekend zijn. Door het delen van informatie tijdens het overleg ontstaat snel een completer beeld van de jongere, wat resulteert in een efficiëntere aanpak. Casussen worden ter plekke opgepakt en besproken met relevante partijen. Bovendien adviseren andere organisaties vaak hoe verder te gaan wanneer een inbrenger vastloopt, wat in veel gevallen leidt tot direct toepasbare aanknopingspunten. Hierdoor kunnen jongeren sneller bij de juiste instanties terecht. Zoals een respondent opmerkt: "Je komt vaak dezelfde jongeren tegen, waardoor Leeuwarden heel klein wordt." Naast de bestaande samenwerking ontstaan tijdens de MultiTeam-overleggen regelmatig nieuwe contacten en samenwerkingsverbanden, zo gaven meerdere respondenten aan. Een concreet voorbeeld hiervan is de samenwerking tussen het JET-team en KansRijk, die dankzij het MultiTeam aanzienlijk is versterkt. Dit netwerk vergroot het onderlinge begrip tussen organisaties. Door elkaar vaker te ontmoeten in de overleggen, beschikken zij nu sneller over elkaars contactgegevens en weten zij beter welke expertise de ander biedt. Dit heeft directe voordelen. Waar medewerkers vóór het MultiTeam vaak tijd kwijt waren aan het zoeken naar de juiste organisatie of contactpersoon, volstaat nu een kort telefoontje of een WhatsApp-bericht. Zoals een respondent aangaf: "We wisten soms niet waar we met vragen of hulp terecht konden. Nu is het zo geregeld." Deze verbeterde samenwerking leidt tot snellere en effectievere oplossingen voor casussen, wat uiteindelijk zorgt voor betere ondersteuning van jongeren. Verschillende factoren dragen bij aan het succes van het MultiTeam. Een belangrijke factor is de verbeterde samenwerking tussen organisaties. De lijnen tussen partijen zijn korter geworden, waardoor vertegenwoordigers van de deelnemende organisaties sneller contact leggen, zowel tijdens de MultiTeam-overleggen als daarbuiten. Dit resulteert in een snellere opvolging van casussen en effectievere oplossingen. Respondenten benadrukken dat zij nu beter weten welke organisatie welke hulp biedt, waardoor de juiste partner sneller wordt betrokken bij hulpverlening en samenwerking. Daarnaast heeft de intensieve samenwerking binnen PmG LO als neveneffect dat ook de lijnen met partijen die niet direct aan het overleg deelnemen, korter worden. Dit versterkt het netwerk rondom de jongeren nog verder. Een ander sterk punt is de multidisciplinaire aanpak tijdens de overleggen. Casussen worden vanuit diverse perspectieven besproken, waarbij zowel repressieve als preventieve partijen hun eigen expertise inbrengen. Deze uiteenlopende inzichten leiden tot oplossingen die beter aansluiten bij de complexiteit van de problematiek. Bovendien zagen de onderzoekers dat de overleggen strak worden geleid: met heldere regels en afspraken verlopen ze efficiënt en constructief, wat bijdraagt aan een positieve en doelgerichte aanpak. Dit werd ook onderschreven door de respondenten tijdens de interviews.

Ervaren knelpunten	Ondanks de positieve ontwikkelingen zijn er ook verbeterpunten. Een belangrijk aandachtspunt is het privacy convenant, dat nog in ontwikkeling is ten tijde van de interviews en observaties. Daarnaast kost het overleg veel tijd, zowel in de voorbereiding als tijdens de sessies zelf, wat soms als belastend wordt ervaren. Er wordt gekeken naar manieren om het overleg efficiënter te maken en meer tijd aan de jeugd te kunnen besteden. De geplande opsplitsing van het MultiTeam in een preventief en repressief overleg biedt voordelen, zoals de mogelijkheid om gevoelige informatie beter te scheiden (zoals strafrechtelijke informatie) en vrijer te spreken. Echter, worden er ook nadelen van de opsplitsing genoemd: er kan belangrijke informatie worden gemist en het kan waardevol zijn om informatie vanuit beide kanten te delen. Bijvoorbeeld, wanneer een broertje of zusje van een jongere in het repressieve overleg wordt besproken, is dat ook voor organisaties die preventief werken belangrijk om te weten. Een ander punt van aandacht is de behoefte aan een eenduidig verhaal over wat PmG LO precies inhoudt, richting ouders en jongeren. Voor wie is PmG LO bedoeld en wat biedt het hen? Dit blijkt niet altijd duidelijk te zijn. Een respondent noemde dat het ontwikkelen van folders of flyers hierbij kan helpen om duidelijker te informeren.
Tussentijdse conclusies	De MultiTeam overleggen binnen PmG LO vormen een cruciaal onderdeel van de interventie en lijken essentieel voor het succes ervan. Deze overleggen fungeren als de lijm die de verschillende onderdelen van de interventie bij elkaar houdt. De kracht van het MultiTeam ligt in de open samenwerking, kennisuitwisseling en de korte lijnen tussen de verschillende partijen. Door de intensieve samenwerking worden casussen sneller opgevolgd en effectievere oplossingen gevonden. Dit multidisciplinaire overleg biedt een solide basis waarop voortgeborduurd kan worden om de doelstellingen van PmG LO te behalen. De gezamenlijke inspanningen en de gedeelde expertise binnen het MultiTeam zorgen ervoor dat jongeren beter en sneller geholpen kunnen worden, zo horen we van de verschillende deelnemers vanuit diverse organisaties.
Aandachtspunten voor de toekomst	De kracht van het MultiTeam ligt in de multidisciplinaire aanpak. Het is belangrijk om deze aanpak te blijven versterken door diverse perspectieven te integreren en zowel repressieve als preventieve partijen actief te betrekken bij de casusbesprekingen. Daarnaast is het volgens de respondenten cruciaal om het privacy convenant af te ronden en te implementeren, zodat de privacy van jongeren gewaarborgd blijft en een efficiënte informatie-uitwisseling tussen de betrokken organisaties is vastgelegd. Het lijkt erop dat de respondenten het convenant graag willen hebben omwille van efficiëntie. Nu gaat soms tijd verloren, omdat partijen intern willen of moeten checken of ze informatie mogen delen. De overleggen kosten momenteel veel tijd, zowel in de voorbereiding als tijdens de sessies zelf. Het is aan te raden om manieren te vinden om deze processen efficiënter te maken, zodat meer tijd kan worden besteed aan directe hulpverlening aan jongeren. De geplande opsplitsing van het MultiTeam in een preventief en repressief overleg is wat dat betreft een goede stap, maar mag niet ten koste gaan van het multidisciplinaire aspect dat het MultiTeam tot dusver succesvol lijkt te maken. Het ontwikkelen van informatiemateriaal zoals folders of flyers kan inderdaad helpen om de doelgroep beter te informeren over de doelstellingen en het aanbod van PmG LO. Voor jongeren die minder geneigd zijn om folders of flyers te lezen, is het echter belangrijk om alternatieve communicatiemiddelen te verkennen. Denk hierbij aan het gebruik van sociale media platforms zoals Instagram, TikTok en Snapchat, waar jongeren veel tijd doorbrengen. Korte, visueel aantrekkelijke video's en posts kunnen effectief zijn om de boodschap over te brengen. Daarnaast kunnen interactieve workshops en bijeenkomsten georganiseerd worden, waarbij jongeren op een laagdrempelige manier geïnformeerd worden over PmG LO en de beschikbare ondersteuning. Het inzetten van peer-educators, jongeren die zelf ervaring hebben met PmG LO en hun verhaal delen, kan ook een krachtige manier zijn om andere jongeren te bereiken en te motiveren. Door een mix van verschillende communicatiemiddelen te gebruiken, kan PmG LO een breder bereik realiseren en beter aansluiten bij de voorkeuren van jongeren.

Beschrijving van de interventie	Halt voert twee nieuwe interventies uit in Leeuwarden Oost in het kader van de PmG LO-aanpak: Halt op school en Halt in de wijk. Daarnaast zijn de Halt medewerker(s) vast onderdeel van het MultiTeam overleg. Halt op School is een preventieve interventie die plaatsvindt op scholen. Halt doet dat doormiddel van zichtbaar te zijn op school; zo houden ze een schoolspreekuur, organiseren ze klassendialogen en geven ze voorlichtingen. Het onderwerp van de voorlichting wordt afgestemd met de school, en gaat over onderwerpen zoals groepsdruk, online gedrag, snel geld verdienen, wapens, tolerantie, geldezels en vuurwerk. Daarnaast kunnen jongeren die dreigen af te dwalen, bijvoorbeeld door vernieling, seksueel grensoverschrijdend gedrag of wapenbezit, deelnemen aan het Halt schoolspreekuur. Halt in de wijk richt zich op preventieve activiteiten buiten het schoolsysteem, in samenwerking met jongerenwerkers die actief zijn in de wijk Leeuwarden Oost. Voorlichting is mogelijk op aanvraag, maar tot nu toe is er geen behoefte geuit, waardoor deze interventie nog niet is uitgevoerd.
Ervaren opbrengsten	Het is nog te vroeg om het effect van de interventies op de weerbaarheid van jongeren tegen criminaliteit volledig te beoordelen. Toch zijn er al enkele positieve ervaringen opgedaan. Halt op School wordt door scholen gewaardeerd, wat leidt tot regelmatige verzoeken om langs te komen voor verschillende interventies. Er zijn voorbeelden van jongeren die na een Halt-traject spijt hebben betuigd en hun gedrag hebben aangepast. Een positief effect is daarnaast dat Halt vaak preventief in contact is geweest met jongeren voordat zij in repressieve casussen betrokken raken. De ontstane vertrouwensband en de bekendheid van de Halt-medewerkers met de situatie van de jongere worden genoemd als mogelijke succesfactoren. Halt in de wijk is nog niet goed van de grond gekomen, ondanks de vermeende positieve effecten. Er zijn dus nog geen opbrengsten genoemd. De Halt-medewerkers gaven aan dat ze hun werk dankzij PmG LO gemakkelijker kunnen uitvoeren. Dit komt doordat de lijnen met andere partijen korter zijn geworden. Bovendien komt Halt al in de preventieve fase in contact met jongeren, waardoor medewerkers veel informatie over hen hebben wanneer een jongere in de repressieve fase bij Halt terechtkomt. Daarnaast hebben de medewerkers door training en samenwerkingen die via PmG LO tot stand zijn gekomen meer kennis opgedaan over zowel de preventieve als de repressieve kant. Hierdoor kunnen zij sneller de juiste partner vinden voor het oppakken van een casus.
Ervaren knelpunten	Voor Halt op School blijkt dat de beschikbare tijd, ondanks de extra uren die sinds de start van PmG LO zijn toegevoegd, nog steeds onvoldoende lijkt om alle geplande activiteiten volledig te realiseren. De respondenten gaven aan dat de situatie wel aanzienlijk is verbeterd ten opzichte van eerder, maar dat het regelwerk naast het daadwerkelijk uitvoeren van de interventie vaak nog een extra belasting vormt. Halt in de Wijk is nog niet van start gegaan vanwege een gebrek aan vraag, bijvoorbeeld naar voorlichtingen, vanuit jongerenwerkers in de wijk. Het is onduidelijk of dit te maken heeft met onvoldoende bekendheid met de interventie of een mismatch met de behoeften in de wijk. Respondenten zien echter nog steeds de meerwaarde van de interventie en willen zich inzetten om deze van de grond te krijgen. Hoewel Halt-medewerkers werken aan het versterken van de banden met jongerenwerkers om het initiatief gezamenlijk op te zetten, is er tot nu toe geen vraag naar de interventies vanuit Halt in de Wijk.

Tussentijdse conclusies	De ervaringen met de interventies van Halt in Leeuwarden Oost weerspiegelen de bredere uitdagingen en kansen binnen PmG LO. De eerste ervaringen met Halt op School tonen aan dat er een duidelijke behoefte en waardering is voor preventieve maatregelen binnen het schoolsysteem. De positieve reacties van scholen en de voorbeelden van gedragsverandering bij jongeren suggereren dat de directe en structurele aanpak, waarbij jongeren in een vertrouwde en veilige omgeving worden benaderd, effectief kan zijn. Daarnaast benadrukt de situatie van Halt op School het belang van voldoende middelen en efficiënte tijdsbesteding. De balans tussen beschikbare middelen en de vraag naar interventies is een terugkerend thema bij de bespreking van de interventies. Het feit dat Halt in de wijk nog niet van de grond is gekomen, wijst op de complexere dynamiek buiten het schoolsysteem. Het gebrek aan vraag vanuit de jongerenwerkers in de wijk, kan duiden op een mismatch tussen de interventie en de specifieke behoeften van de wijk. Dit roept vragen op over hoe dit preventieve programma beter kan worden afgestemd op lokale contexten en hoe samenwerking met lokale actoren kan worden versterkt. Het succes van deze en andere interventies lijkt sterk afhankelijk te zijn van de mate waarin ze worden gedragen door de gemeenschap en de betrokkenheid van lokale stakeholders.
Aandachtspunten voor de toekomst	Voor de toekomst kan gekeken worden naar manieren om de beschikbare tijd voor Halt op School beter te benutten. Er is waarschijnlijk ook meer geld nodig en daarop kan worden ingezet, maar het verkrijgen van extra financiële middelen vanuit het landelijke programma PmG LO is allerm minst zeker. Daarom is het verstandig om alvast te verkennen of er efficiënter met de huidige uren kan worden omgegaan. Dit kan bijvoorbeeld door prioriteiten te stellen binnen de geplande activiteiten, zodat de meest impactvolle interventies als eerste worden uitgevoerd. Mogelijk kan de school, door middel van vrijwilligers of stagiaires, ook helpen bij de uitvoering van bepaalde minder specialistische taken. Behoort dit allemaal niet tot de mogelijkheden, dan is het verzoek om meer middelen beter te rechtvaardigen. Om Halt in de wijk van de grond te krijgen, zou ingezet kunnen worden op het communiceren van de bekendheid en meerwaarde van de interventie. Dit kan bijvoorbeeld door informatiebijeenkomsten te organiseren voor wijkmedewerkers en jongerenwerkers om hen te informeren over de doelen en voordelen van de interventie. Daarnaast kunnen succesverhalen gedeeld worden over situaties waarin de interventie succesvol is uitgevoerd. Ook zou verkend kunnen worden of er meer samenwerkingsverbanden met lokale organisaties en gemeenschapscentra aangegaan kunnen worden, zodat de interventie beter bekend wordt in de wijk. Hierbij moet echter goed gekeken worden of Halt in de wijk wel aansluit bij de problematiek die in de wijk speelt. Het realiseren van de interventie op zichzelf is geen doel, maar een middel om de problemen in de wijk het hoofd te bieden.

Beschrijving van de interventie	De interventie van Buurtbazen richt zich op het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht van jongeren in Leeuwarden Oost, met een specifieke focus op jongeren die op het randje van crimineel gedrag balanceren of al in criminele activiteiten verwickeld zijn. De aanpak is voornamelijk preventief, met een klein repressief element. Buurtbazen werkt vanuit een 'straatsensitieve' houding, waarbij ze de straat op gaan en aansluiten bij de leefwereld van de jongeren. Dit betekent dat ze op verschillende tijden, vaak 's avonds en 's nachts, aanwezig zijn in de wijken om signalen op te pikken en in te spelen op de behoeften van de jongeren. De interventie omvat zowel individuele begeleiding als collectieve activiteiten, zoals sportevenementen, beroepsoriëntatie en dialoogavonden. Het doel is om jongeren te laten zien dat er meerdere routes zijn die ze kunnen bewandelen, buiten de criminele wereld waarin ze zich bevinden. Buurtbazen werkt nauw samen met ketenpartners zoals de politie, wijkteams en andere sociale instanties om een breed vangnet te creëren voor de jongeren. Ze zijn geen vast onderdeel van het brede triage-overleg van het MultiTeam, maar nemen als dat aan de orde is wel deel aan de persoonsgerichte aanpak (PGA) rondom een individuele jongere. Binnen deze interventie zijn twee buurtbazen actief, elk met een eigen aandachtsgebied: één richt zich op veiligheid en de ander op sociaal werk. Ze zijn regelmatig op straat aanwezig om contact te leggen met jongeren en ouders, vooral door aan te sluiten bij de leefwereld van jongeren. Dit doen ze bijvoorbeeld door mee te doen aan activiteiten, gesprekken aan te gaan op hangplekken en sociale media te monitoren. De buurtbazen bieden zowel groepsactiviteiten als individuele begeleiding, afgestemd op de specifieke behoeften van de jongeren. Het uiteindelijke doel is het versterken van de weerbaarheid van zowel jongeren als de gemeenschappen om hen heen. Een belangrijke doelgroep zijn jongeren met een migratieachtergrond. Door hun zichtbare aanwezigheid en laagdrempelige aanpak weten zij vertrouwen op te bouwen in de gemeenschap. Voorbeelden van hun activiteiten zijn: Van 0 naar 100, waarbij een rolmodel of gerespecteerd persoon uit de wijk met jongeren in gesprek gaat om een positieve invloed uit te oefenen; collectieve en individuele begeleiding, waarbij samen met jongeren plannen worden opgesteld om hen te ondersteunen bij uitdagingen zoals schooluitval of werkloosheid; en mentale weerbaarheid, waarbij door middel van sporten zoals voetbal of boksen wordt gewerkt aan het vergroten van veerkracht en zelfvertrouwen bij jongeren.
Ervaren opbrengsten	Buurtbazen heeft hun eigen doelstellingen ruimschoots overtroffen, zowel op individueel als op groepsniveau. Concreet hebben zij in 2023 ongeveer 80 jongeren bereikt, waarvan 20 intensief zijn begeleid bij persoonlijke vraagstukken. Daarnaast hebben ze meer dan 10 grote activiteiten georganiseerd, waaronder een buurt-iftar met meer dan 200 deelnemers, een bezoek aan de marechaussee en een dialoogavond in Bilgaard met een bekende rapper. Deze activiteiten hebben niet alleen bijgedragen aan de persoonlijke ontwikkeling van de jongeren, maar ook aan het versterken van de sociale cohesie in de wijk. Daarnaast is er volgens de respondenten een duidelijke vermindering van overlast tijdens risicovolle periodes zoals de ramadan en oud en nieuw, wat aangeeft dat de interventie ook bijdraagt aan een veiliger leefomgeving. De samenwerking met ketenpartners is versterkt, waardoor signalen snel kunnen worden opgepakt en er direct actie kan worden ondernomen.
Tussentijdse conclusies	Op basis van de ervaringen van de uitvoerders kan worden geconcludeerd dat de interventie van Buurtbazen in het eerste jaar veelbelovende resultaten heeft opgeleverd. De strategie om jongeren op straat te benaderen en aan te sluiten bij hun leefwereld lijkt effectief te zijn in het opbouwen van vertrouwen en het bieden van perspectief. De georganiseerde activiteiten en intensieve begeleiding hebben niet alleen bijgedragen aan de persoonlijke ontwikkeling van de jongeren, maar ook aan de versterking van de sociale cohesie in de wijk. De versterkte samenwerking met ketenpartners wordt wederom genoemd als een belangrijke succesfactor, omdat dit leidt tot een snellere en effectievere aanpak van signalen en problemen. Het valt inmiddels op dat dit door vrijwel alle uitvoerders van de interventies binnen PmG LO als een positief element van de aanpak wordt benoemd. De grootste uitdaging is de balans tussen het behouden van het vertrouwen van de jongeren en de samenwerking met ketenpartners. De dynamische aard van de interventie vereist voortdurende aanpassing en flexibiliteit, wat niet altijd eenvoudig te realiseren is binnen de bestaande structuren.

Aandachtspunten voor de toekomst

Het lijkt raadzaam om te blijven investeren in het opbouwen en behouden van vertrouwen bij de jongeren. De positieve ervaringen kunnen wellicht worden vergroot door nog transparanter te zijn over de samenwerking met ketenpartners en door jongeren actief te betrekken bij de besluitvorming over de activiteiten en hun ondersteuning. Daarnaast is het een goed idee om de behoeften van de jongeren continu in kaart te blijven brengen, zodat hier flexibel maar wel consistent op kan worden ingespeeld.

Het versterken van de samenwerking met andere jeugdwerkers en instanties verdient verdere verkenning. Om de verschillende expertises optimaal te benutten, zouden ze elkaar minder in de weg moeten zitten. Regelmatig evalueren en bijsturen waar nodig is altijd raadzaam, zodat de interventie blijft aansluiten bij de veranderende behoeften en omstandigheden van de jongeren en de wijk. Ook bij deze interventie merken we op dat het verkrijgen van structurele financiering een aandachtspunt is om de continuïteit en effectiviteit van de interventie te waarborgen.

Beschrijving van de interventie	Binnen PmG LO wil de politie jongeren beter bereiken en betrekken door meer zichtbaar te zijn op straat en op sociale media. Daarom is er specifiek voor Leeuwarden Oost een wijkagent jeugd en digitaal aangesteld. Deze medewerker is actief op platforms zoals Instagram, TikTok en Snapchat om direct contact met jongeren te leggen en hun leefwereld beter te begrijpen. Op het moment van het interview in het najaar van 2024 bevindt deze interventie zich nog in de opstartfase. Het doel is dat er twee van zulke wijkagenten worden aangesteld, waarvan één specifiek in Leeuwarden Oost zal werken. Het doel van deze interventie is om de kloof tussen politie en jongeren te overbruggen door jongeren te bereiken en te luisteren naar wat er speelt in hun omgeving. De gedachte is dat door aanwezig te zijn op sociale media, vroegtijdig signalen kunnen worden opgevangen en ingespeeld kan worden op de behoeften en zorgen van jongeren.
Ervaren opbrengsten	Omdat de interventie zich nog in de opstartfase bevindt, zijn er nog geen tastbare resultaten geboekt. Op het moment van het onderzoek is één medewerker bezig met het verkennen van effectieve strategieën voor digitale interactie met jongeren. Meer kan op dat moment nog niet worden gedeeld.
Ervaren knelpunten	Tijdens de opstartfase van deze interventie is de medewerker al enkele uitdagingen tegengekomen. Een van de uitdagingen is de vindbaarheid en het opbouwen van een netwerk op sociale media. De medewerker heeft ideeën, zoals het ontwikkelen van herkenbare content en het organiseren van onlinecampagnes, maar moet nog een naam en netwerk opbouwen. In de tweede plaats is er behoefte aan een interne opleiding om beter voorbereid te zijn op deze functie. Ten tijde van het interview was deze opleiding echter in herijking en kon deze niet worden gevolgd. Het is onduidelijk wanneer de opleiding weer beschikbaar zal zijn.
Tussentijdse conclusies	De interventie was tijdens de interviews nog niet gestart, dus we kunnen nog niets zeggen over de effectiviteit ervan. Het is positief dat de politie wil communiceren op een manier die aansluit bij jongeren. Of dit succesvol zal zijn, zal de toekomst uitwijzen. We vinden het zorgelijk dat er onduidelijkheid is over de beschikbaarheid van de opleiding voor deze functie. We raden aan om dit in de toekomst goed te blijven volgen. Daarnaast merken we op dat functiedifferentiatie, zoals de introductie van deze wijkagent, waarschijnlijk waardevoller is dan het simpelweg uitbreiden van het aantal agenten met dezelfde taken of het anders leggen van de prioriteiten. Als het doel is om jongeren uit de criminaliteit te houden, lijkt het verkleinen van de kloof tussen de politie en jongeren een strategie die het proberen waard is.
Aandachtspunten voor de toekomst	Omdat de interventie nog niet van de grond is gekomen, is het lastig om aandachtspunten voor de toekomst te identificeren. Wel merken we op dat voor een aantal interventies, waaronder Halt in de wijk, geldt dat zij nog aan bekendheid willen winnen. Hierbij wordt nu vooral gedacht aan flyers en informatiemateriaal, maar sociale media zou ook een geschikte manier kunnen zijn, omdat digitale informatieverstrekking doorgaans beter aansluit bij de belevingswereld van jongeren dan fysieke manieren. Wellicht is het mogelijk om de ideeën van de politiemedewerkers te delen met de uitvoerders van deze interventies, zodat zij hiervan kunnen profiteren. Hoewel het misschien niet mogelijk is om informatie hierover vanuit de politie te delen, lijkt het de moeite waard om dit te verkennen.

Interventie 11: KansRIJK en Jeugdreclassering plus (JR+) | 1/2

Uitvoerder: Regiecentrum (Jeugdreclassering)

Beschrijving van de interventie	Vanuit PmG LO biedt het regiecentrum twee interventies aan: KansRIJK en Jeugdreclassering Plus (JR+) . KansRIJK richt zich op jeugdigen van 10 tot 18 jaar die risicovol en/of grensoverschrijdend gedrag vertonen, zoals overlast, lichte vergrijpen, delicten en/of schoolverzuim, waarvoor een veroordeling (nog) niet aan de orde is. KansRIJK-werkers, werkzaam binnen een gecertificeerde instelling met forensische expertise, herkennen dit gedrag en bieden jeugdigen in een vrijwillig kader de kans en begeleiding om dit positief om te buigen. Samen met de jeugdige bouwen zij aan een nieuw perspectief door praktische ondersteuning en versterking van zijn eigen kracht en die van zijn netwerk, zoals gezin, vrienden en andere (professionele) betrokkenen. Jeugdreclassering Plus (JR+) biedt jeugdreclasseringsmedewerkers drie extra uren per jongere per week gedurende zes maanden. Hierdoor kan een medewerker bijvoorbeeld twee keer per week met een jongere afspreken, in plaats van één keer per twee weken. Dit extra tijdsbudget wordt voornamelijk ingezet voor meer persoonlijk contact en deels komt het ten goede aan regel- en zoekwerk ten behoeve van de jongere.
Ervaren opbrengsten	KansRIJK heeft als grootste voordeel dat het jongeren preventief bereikt, waardoor ernstige problemen en juridische procedures vaak kunnen worden voorkomen. Dit programma biedt een laagdrempelige manier om jongeren en hun gezinnen te ondersteunen voordat de situatie escaleert. Het vrijwillige karakter van KansRIJK maakt het toegankelijker voor gezinnen, wat bijdraagt aan een hogere bereidheid om deel te nemen. In de praktijk betekent dit dat jongeren sneller geholpen worden en dat er minder tijd verloren gaat aan bureaucratische processen. Jeugdreclassering+ (JR+) biedt intensievere begeleiding aan jongeren die al in aanraking zijn gekomen met justitie. Met JR+ kunnen jeugdreclasserders twee keer per week afspreken met een jongere, waar dat voorheen slechts eens per twee weken mogelijk was. Door de extra tijd die beschikbaar is voor elke jongere, kunnen jeugdreclasserders vaker en intensiever contact hebben. Dit leidt tot een betere band tussen de jongere en de begeleider, meer openheid en een effectievere aanpak van de problemen. In de praktijk zagen de jeugdreclasserders dat jongeren sneller hun problemen delen en dat ouders actiever betrokken raken bij het traject. Dit zorgt voor een meer holistische benadering van de problematiek van de jongere. De samenwerking binnen het MultiTeam wordt als zeer waardevol ervaren. Het delen van informatie en expertise tussen verschillende partijen leidt tot een beter inzicht in de situatie van de jongeren en een snellere aanpak van de problemen. Dit heeft in de praktijk geleid tot een efficiëntere en effectievere hulpverlening. Echter, er zijn ook knelpunten, zoals de traagheid van gemeentelijke processen en de behoefte aan een beter systeem voor informatie-uitwisseling. Deze knelpunten belemmeren soms de snelheid en efficiëntie van de hulpverlening.

Ervaren knelpunten	Het programma is nog relatief nieuw en er is nog werk te doen om het bekender te maken bij ketenpartners. Een uitdaging is dat deelname aan KansRIJK vrijwillig is. Het vrijwillige karakter van KansRIJK betekent dat jongeren en hun gezinnen zelf moeten kiezen om deel te nemen. Dit kan de caseload beïnvloeden, omdat niet iedereen bereid is om vrijwillig mee te doen. Een genoemd knelpunt is de 'stroperigheid' van bepaalde processen. Hoewel KansRIJK-medewerkers direct inzetbaar zijn, lopen ze soms vast omdat ze afhankelijk zijn van ketenpartners en daardoor niet kunnen doorpakken. Als voorbeeld daarvan wordt de complexiteit van verschillende afdelingen binnen de gemeente genoemd. Dit zou vooral spelen bij veiligheidskwesties in de buurt. Daarnaast wordt genoemd dat de frequentie en duur van de overleggen binnen het MultiTeam soms ten koste gaat van de tijd die beschikbaar is voor direct contact met de jongeren. Ten slotte is er behoefte aan een nauwere samenwerking met scholen, wat moeilijk tot stand komt. De respondenten van het Regiecentrum merken op dat het tijdstip van de overleggen binnen het MultiTeam onhandig is voor de uitvoerders, omdat dit vaak samenvalt met het moment dat jongeren uit school komen, oftewel het moment dat jongeren beschikbaar zijn. Hoewel dit expliciet bij deze interventie wordt genoemd, merken we op dat dit voor vrijwel alle PmG LO-interventies geldt, aangezien de doelgroep jeugdigen betreft. Vergaderingen buiten schooltijden beperken de tijd die beschikbaar is voor direct contact met de jongeren. Ook benoemden de respondenten met betrekking tot het MultiTeam dat er behoefte is aan een systeem waarin efficiënter kan worden samengewerkt. Er wordt nu aangelopen tegen het feit dat er geen goede plek is om notulen en casuïstiek te kunnen delen op een veilige manier waarin persoonsgegevens worden beschermd.
Tussentijdse conclusie(s)	De ervaring met de interventies KansRIJK en JR+ wijst erop dat ze waardevolle toevoegingen kunnen zijn aan de aanpak jeugdcriminaliteit binnen PmG LO. Deze programma's zetten in op een meer proactieve en preventieve benadering van jeugdreclassering en de uitvoerders hebben het idee dat dat lukt met deze manier van werken. Er is nog ruimte voor verbetering in de snelheid en efficiëntie van de processen. Om het programma KansRIJK in de lucht te houden, zullen ketenpartners bekend moeten worden gemaakt met het aanbod. Daar ligt nog de voornaamste uitdaging voor het Regiecentrum. Om de JR+ aanpak maken we ons minder zorgen, omdat het hier gaat om een uitbreiding van bestaande taken. Hier moet wel weer worden gewaakt voor het niet simpelweg ophogen van de caseload, waardoor de kwaliteit van de ondersteuning mogelijk in het geding komt. Dit betreft een aandachtspunt dat al eerder bij andere interventies ook is benoemd.
Aandachtspunten voor de toekomst	Voor de toekomst lijkt het wenselijk om te zoeken naar een evenwicht tussen de tijd die wordt besteed aan vergaderingen en de tijd die beschikbaar is voor direct contact met jongeren. Volgens de uitvoerders is directe interactie met de jongeren cruciaal en moet bureaucratie vermeden worden. Toch is deze bureaucratie nodig om het systeem operabel te houden. Andere interventies worstelen hier ook mee, dus het verkennen en evalueren van deze balans is een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst. Daarnaast zou het nuttig kunnen zijn om te verkennen hoe de samenwerking met scholen kan worden verbeterd. Een idee zou kunnen zijn om regelmatige bijeenkomsten met schoolvertegenwoordigers te organiseren over preventieve signalering en ondersteuning. Andere ideeën, die ook in de gesprekken werden geopperd, zijn gezamenlijke overleggen, gezamenlijke trainingen voor mentoren en jeugdreclasseerders, of het aanstellen van schoolcontactpersonen binnen het PmG LO-programma. Op basis van het gesprek over deze interventie kunnen de mogelijkheden tot een verbeterd systeem voor samenwerken binnen het MultiTeam worden verkend. Er is behoefte aan een systeem waarin op een veilige manier persoonsgegevens kunnen worden gedeeld, casussen worden ingebracht en notulen kunnen worden bewaard.

Beschrijving van de interventie	Aanvankelijk omvatte de bijdrage van het OM aan PmG LO drie interventies: Supersnelrecht, Intensivering van de Strafbeschikking OM, en Driehoek in de wijk. Deze interventies waren gericht op het verkorten van doorlooptijden, het afhandelen van lichte vergrijpen buiten de rechtbank, en het brengen van rechtspraak dichterbij de burger. Alle interventies hadden als onderliggende gedachte dat het OM meer informatiegestuurd wilde gaan werken, met als doel preventieve effecten te bereiken door repressief op te treden. Al snel werd duidelijk dat het OM wat betreft PmG een andere koers zou varen. Om verschillende redenen bleken de interventies niet geheel geschikt om voor PmG LO uit te voeren. Uiteindelijk heeft het OM zich nog steeds sterk gericht op informatiegestuurd werken, maar op andere wijze dan de drie voorgenomen interventies. Zo zijn ze gaan werken met het toekennen van PmG LO-labels aan zaken uit Leeuwarden Oost, het opstellen van specifieke handelingskaders voor OM en Politie, en zijn ze meer gaan werken met ZSM-adviezen. Het doel van het OM is niet alleen om straffen op te leggen, maar ook om te voorkomen dat jongeren opnieuw de fout in gaan. Dit wordt bereikt door samen te werken met jongerenwerkers, reclassering en andere partijen om jongeren te bereiken en te ondersteunen. Het OM is daarom een vaste deelnemer aan het MultiTeam van PmG LO, waar verschillende partijen informatie met elkaar uitwisselen.
Ervaren opbrengsten	Hoewel de interventies niet van de grond zijn gekomen, spreekt het OM toch van een positief resultaat. Het OM probeert meer impact te hebben door informatiegestuurd te werken en te kijken naar het netwerk in de buurt. Dit betekent dat ze niet alleen strafzaken afhandelen, maar echt proberen te begrijpen wat er gebeurt en daarop reageren. Dit heeft bijvoorbeeld het inzicht opgeleverd dat het averechts kan werken om jongeren hun vrijheid te ontnemen; een taakstraf of werkplaats kan soms beter op zijn plaats zijn. De keuze hiervoor kan het OM beter maken door input/informatie vanuit straatcoaches of jongerenwerk. Het OM heeft veel aan de contextuele informatie afkomstig van de meer preventieve partijen die zijn aangesloten bij PmG LO.
Ervaren knelpunten	De drie beoogde interventies zijn om uiteenlopende redenen niet van de grond gekomen. Supersnelrecht heeft als doel de doorlooptijden te verkorten en de voorraden te verminderen als onderdeel van het actieplan Strafrechtketen. Een uitdaging is het vinden van geschikte zaken binnen korte termijnen, aangezien deze eenvoudig moeten zijn en binnen drie dagen voorbereid kunnen worden. De organisatorische inspanningen zijn hoog vanwege de strakke deadlines, wat veel capaciteit en expertise vraagt. De intensivering van de Strafbeschikking OM richt zich op buitenrechtelijke afdoening voor lichte vergrijpen die in eigen beheer kunnen worden afgehandeld. Vooral bij jeugd wordt de effectiviteit gezien in het lik-op-stukbeleid, wat wordt meegenomen in het grotere project van de algemene intensivering van de afschrikking. De implementatie wordt volgend jaar verwacht, hoewel recente incidenten in Leeuwarden tijdelijk het gebruik van strafbeschikkingen hebben beperkt. De interventie Driehoek in de wijk is nog niet van de grond gekomen. Het idee was dat er recht gesproken zou worden in wijken zelf, maar dit is nog niet gerealiseerd. Hoewel er al wel initiatieven zijn om rechtspraak dichterbij de burger te brengen, is er op dit specifieke gebied nog niets ontwikkeld. Er heerst enige scepsis over de effectiviteit van Driehoek in de wijk, waardoor het vooral een symbolisch karakter lijkt te hebben. In de praktijk vinden dit soort zaken vaak achter gesloten deuren plaats, waardoor zo'n initiatief weinig toegevoegde waarde heeft.

Tussentijdse conclusie(s)	Van de drie interventies die in de planevaluatie zijn geïdentificeerd (Supersnelrecht, Strafbeschikking OM en Driehoek in de wijk), is gebleken dat deze nauwelijks van de grond zijn gekomen. Dit komt door verschillende redenen, maar een gebrek aan goede intenties hoort daar zeker niet bij. Het gaat eerder om een tegenvallende instroom van geschikte zaken of voortschrijdend inzicht dat het niet logisch is om bepaalde interventies in te zetten. Het OM heeft weloverwogen, en met het doel van informatiegestuurd werken in het achterhoofd, de keuze gemaakt om niet verder te gaan met de implementatie van bepaalde interventies die vooraf waren voorgesteld. Dit duidt op een zelfkritische houding die juist zeer waardevol is bij het verder ontwikkelen van programma's zoals PmG LO. Zelden werkt de praktijk precies zoals vooraf op papier gedacht en door interventies te zien als middel in plaats van doel, kunnen de doelstellingen in de toekomst beter worden bereikt. We adviseren om deze houding vast te houden en steeds alle interventies op die manier tegen het licht te houden. Het MultiTeam, waar alle partijen informatie uitwisselen, is zeer waardevol gebleken voor het OM. Voor het OM, als strafrechtelijke partij, is het waardevol om te weten in welke context bepaalde straffen worden opgelegd of zullen worden opgelegd. Het doel is namelijk niet alleen om te straffen, maar ook om te voorkomen dat jongeren opnieuw de fout in gaan. Deze preventieve benadering, ondersteund door goede samenwerking en informatiedeling, lijkt essentieel voor het verbeteren van de preventieve effecten van het handelen van het OM.
Aandachtspunten	Doorgaans zou het advies zijn om in te zetten op interventies die niet van de grond zijn gekomen in de komende periode, maar dat is in dit geval geen voor de hand liggende aanbeveling. Het OM is zelfkritisch genoeg gebleken om te constateren dat deze interventies niet helpend zijn voor deze situatie en doelgroep en heeft meerwaarde in het MultiTeam overleg. Het advies is om die rol verder uit te bouwen en informatiegestuurd te werken hoog in het vaandel te laten staan. Wel lijkt het raadzaam om te verkennen waarom de instroom zo tegenviel en waarom een interventie als Driehoek in de wijk toch is aangedragen als mogelijke interventie. Op voorhand had bekend kunnen zijn dat de instroom niet hoog zou zijn en dat de meeste zaken achter gesloten deuren plaats zouden moeten vinden. Het evalueren van de gang van zaken aan de tekentafel kan een nuttige exercitie zijn om toekomstige programma's beter te ontwerpen.

Wat hebben we gedaan?

In 2023 hebben we een planevaluatie uitgevoerd om de doelen en interventies van het programma PmG LO te beoordelen. Hierbij zijn zowel de algemene programmadoelen als de afzonderlijke interventies en de beoogde resultaten van de betrokken partijen geëvalueerd. Deze evaluatie is uitgevoerd door middel van een documentstudie en interviews met de opstellers van het programma in Leeuwarden en de uitvoerders van de interventies.

De planevaluatie heeft drie soorten interventies in kaart gebracht:

- **Intensiveren van bestaande werkzaamheden:**
Het versterken van activiteiten die al werden uitgevoerd.
- **Opzetten van nieuwe activiteiten:**
Het starten van nieuwe initiatieven door bestaande of nieuwe partijen.
- **MultiTeam samenwerking:**
Een samenwerkingsverband waarin casuïstiek periodiek wordt besproken.

In 2024 is een procesevaluatie uitgevoerd met een lerend karakter. Deze evaluatie richtte zich op hoe de interventies worden uitgevoerd, met aandacht voor succesfactoren, ontwikkelpunten en uitdagingen voor de toekomst. Hiervoor zijn interviews afgenomen en drie observaties gedaan tijdens het overleg van het MultiTeam.

Wat heeft dat opgeleverd?

De planevaluatie heeft in 2023 een beeld opgeleverd van het programma PmG LO en de daarin onderscheiden interventies. Dit inzicht vormt een basis voor verdere ontwikkeling en verfijning van het programma. De procesevaluatie in 2024 heeft waardevolle inzichten opgeleverd over de uitvoering van de interventies. Voor zowel de afzonderlijke interventies als het gehele programma zijn aanknopingspunten en verbeterpunten geïdentificeerd. Deze kunnen in de toekomst worden gebruikt om het programma en de interventies verder te ontwikkelen.

Op dit moment bevinden het onderzoek en Preventie met Gezag LO zich nog in een beginstadium. Na het kalenderjaar 2025 verwachten we een duidelijker beeld te kunnen schetsen van de impact van de verschillende interventies en het programma als geheel.

Wat kunnen we op dit moment concluderen?

Hoewel het proces zich nog in een vroeg stadium bevindt, kunnen op basis van dit onderzoek enkele voorlopige conclusies worden getrokken over de verschillende aspecten van de interventie. Deze conclusies zijn ingedeeld volgens de drie onderdelen die tijdens de planevaluatie zijn onderscheiden.

Intensivering van de inzet

Het thema tijd blijkt een belangrijke succesfactor van PmG LO te zijn. Het programma biedt hulpverleners vaak meer ruimte voor jongeren, wat resulteert in meer en betere diepgaande contacten met jongeren. Dit heeft positieve effecten op de gesprekken, aangezien het makkelijker wordt om een vertrouwensband op te bouwen wanneer er meer tijd is.

Tegelijkertijd brengt PmG LO echter een toegenomen tijdsbelasting voor de medewerkers met zich mee, bijvoorbeeld door extra overleggen en de bijbehorende voorbereiding. Bovendien neemt de casuïstiek toe omdat PmG LO steeds effectiever wordt, wat op zich positief is, maar ook meer tijd en inzet van de medewerkers vereist. Het is daarom cruciaal dat de groeiende casuïstiek niet ten koste gaat van de extra tijd die nu beschikbaar is voor de jongeren, aangezien deze tijd als bijzonder waardevol wordt beschouwd. Om het succes van het programma op de lange termijn te waarborgen, is het essentieel dat er voldoende tijd en middelen beschikbaar blijven voor de interventies.

MultiTeam

Het voortbestaan van het MultiTeam en de periodieke overleggen is essentieel voor het succes van PmG LO. De persoonlijke relaties die tijdens deze bijeenkomsten zijn ontstaan, spelen een cruciale rol in de effectiviteit van het programma. Dit blijkt uit de gesprekken waarin collegiaal advies, het benutten van elkaars expertise en het opdoen van nieuwe inzichten als voorbeelden worden genoemd. Het MultiTeam fungeert als de verbindende factor die ervoor zorgt dat partijen effectief blijven samenwerken en elkaars sterke punten optimaal benutten. Om de impact van PmG LO te waarborgen en te versterken, is het van groot belang dat deze overlegstructuur en het samenwerkingsverband behouden blijven en regelmatig worden geëvalueerd. Wat nu werkt, hoeft in de toekomst niet per se effectief te blijven.

Het MultiTeam is de essentiële schakel die de continuïteit en effectiviteit van de samenwerking tussen organisaties garandeert. Partijen hebben beter inzicht gekregen in elkaars werkwijzen en interventies, wat heeft geleid tot een snellere identificatie van de juiste samenwerkings- en adviespartners bij casussen.

Het blijkt van essentieel belang dat alle betrokken partijen goed op de hoogte zijn van elkaars activiteiten, omdat dit cruciaal is voor het succes van een interventie. Hierdoor kan de meest passende interventie voor een jongere snel worden ingezet en worden de juiste partners efficiënter gevonden. Dit resulteert in een sneller en beter hulptraject voor jongeren.

Niet alleen de verbeterde bekendheid met elkaars werkzaamheden wordt gezien als een succesfactor van PmG LO, maar ook de persoonlijke relaties die zijn versterkt binnen het MultiTeam. Onder andere het gezamenlijk bijwonen van bijeenkomsten buiten de regio heeft bijgedragen aan een hechtere samenwerking. De lijnen tussen organisaties zijn korter geworden, wat de ondersteuning van jongeren ten goede komt. Sinds het MultiTeam is het gemakkelijker contact leggen met collega's van andere organisaties. Ze benaderen elkaar sneller via een telefoontje of een appje, en besteden hierdoor minder tijd aan het vinden van de juiste contactpersonen.

We merken op dat het opstellen van het privacy convenant een belangrijke vervolgstap kan zijn in de samenwerking tussen de partijen in het MultiTeam. Het borgen daarvan kan de informatie-uitwisseling tussen de betrokken organisaties verbeteren en eventuele vertragingen bij het oppakken van de casuïstiek verhelpen.

Nieuwe activiteiten

Enkele van de nieuwe interventies komen niet goed van de grond. Dit komt door een gebrek aan vraag, onvoldoende bekendheid of omdat de oplossing simpelweg niet passend blijkt in de context van de problematiek. Om de bestaande middelen en tijd optimaal te benutten, is het belangrijk om kritisch te blijven op welke interventies toegevoegde waarde hebben en welke niet. Mogelijk kunnen interventies anders worden ingericht, beter worden toegespitst op de doelgroep, beter onder de aandacht worden gebracht, of juist worden gestopt.

Daarnaast kan het waardevol zijn om te onderzoeken waarom een interventie niet werkt of niet van de grond komt. Het evalueren van de gang van zaken en terugkijken naar de ontwerpfase kan nuttig zijn om in de toekomst interventies beter te ontwerpen.

Wat valt ons verder op?

De samenwerking met scholen kan worden versterkt om de aanpak van PmG LO te verbeteren. Scholen spelen een cruciale rol in het signaleren van zorgelijk gedrag bij jongeren en zijn belangrijke partners in het ondersteunen van jongeren om hen

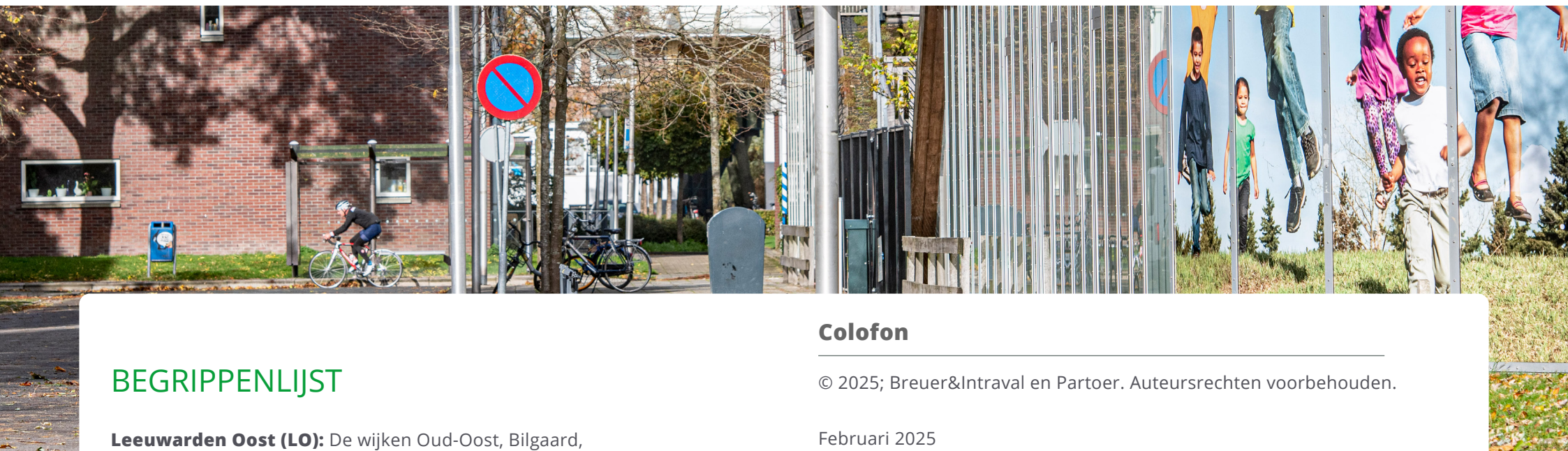
weer op het juiste pad te krijgen. In de interviews werd de school genoemd als een belangrijke partner in de aanpak. Een respondent gaf bijvoorbeeld aan dat de extra tijd per jongere hen in staat stelde om intensiever contact te onderhouden met de mentor op school, wat als een grote meerwaarde werd gezien.

De financiële beperkingen komen steeds weer terug in de gesprekken als voornaamste knelpunt. Diverse partijen geven aan dat ze niet alle werkzaamheden binnen het beschikbare budget van PmG LO kunnen uitvoeren en dat hun eigen organisatie aanvullende middelen moet inzetten om de taken die voortkomen uit PmG LO te kunnen realiseren. Bovendien zou het wenselijk zijn om de verdeling van de PmG LO-gelden tussen de partijen te heroverwegen. Enkele partijen hebben vraagtakens gezet bij de huidige verdeling, wat aangeeft dat er ruimte is voor verbetering. Ook is het aan te raden om vooruit te kijken naar hoe de interventie kwalitatief goed kan worden voortgezet wanneer de financiering vanuit PmG LO stopt.

Hoe moeten deze resultaten worden geïnterpreteerd en benut?

Het is nog te vroeg om definitieve conclusies te trekken over de vraag of de interventies hun doelen behalen. Vrijwel alle geïnterviewde partijen gaven aan dat ze nog geen meetbare resultaten konden presenteren, voornamelijk vanwege het preventieve karakter van de interventies, wat het moeilijk maakt om de effectiviteit nauwkeurig te meten. Ondanks deze uitdaging werden echter enkele succesvolle (individuele) casussen gedeeld, die wijzen op de positieve effecten van de interventies. Dit laat zien dat er wel degelijk positieve uitkomsten zijn, maar het zal nog enige tijd duren voordat concrete, meetbare resultaten kunnen worden gepresenteerd die de bredere impact van de interventies aantonen.

De opbrengst van deze procesevaluatie bestaat uit waardevolle aanknopingspunten voor de verbetering van de uitvoering van het programma PmG LO en de afzonderlijke interventies. De uitkomsten van deze evaluatie moeten worden geïnterpreteerd met de wetenschap dat de input deels afkomstig is uit interviews met de uitvoerders van de interventie. Dit betekent dat de bevindingen in belangrijke mate het resultaat zijn van de perspectieven en ervaringen van de betrokkenen. De onderzoekers hebben een analytische, overkoepelende blik geworpen om de verzamelde informatie te duiden en te verbinden. Deze procesevaluatie dient als een lerend hulpmiddel, met als doel inzichten te verkrijgen in de effectiviteit van de interventies en mogelijke verbeterpunten te identificeren. In dit proces zijn we gedeeltelijk afgeweken van de oorspronkelijke onderzoeksopzet, waarbij de nadruk nu ligt op leren en doorontwikkelen.

BEGRIPPENLIJST

Leeuwarden Oost (LO): De wijken Oud-Oost, Bilgaard, Heechterp-Schieringen, Camminghaburen en de Vrijheidswijk

MultiTeam (ook wel: Multitafel): Team waarin partijen samenwerken aan casuïstiek

Planevaluatie: Evaluatie van het plan van PmG LO waarin is bekeken wat de doelen van het programma als geheel en de afzonderlijke interventies zijn en hoe de betrokken partijen beogen deze te bereiken.

Procesevaluatie: Evaluatie van de uitvoering van het plan dat de uitvoerders van het programma PmG LO hebben opgesteld en de interventies die daardoor worden geïmplementeerd.

Preventie met Gezag: Het Rijksprogramma gericht op het voorkomen dat jongeren in aanraking komen met criminaliteit of er verder in afglijden met als doel een goede re-integratie na detentie..

Colofon

© 2025; Breuer&Intraval en Partoer. Auteursrechten voorbehouden.

Februari 2025

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst:

Breuer&Intraval, Groningen:
R. Mennes
J.A. de Muijnck
I. Schoonbeek
B. Zijlstra

Partoer, Leeuwarden:
E. Hofman
K. Teitsma
T. de Haan

Vormgeving:

Jongens van de Jong

Opdrachtgever:

Gemeente Leeuwarden